

mz

magazín mladého zdravotníka

Vydáno za podpory Ministerstva zdravotnictví České republiky

DOPRAVA

BUĎTE NA VŠECH SVÝCH CESTÁCH V BEZPEČÍ str. 4

HUMANITA
NESTRANNOST
NEZÁVISLOST
NEUTRALITA
DOBROVOLNOST
JEDNOTA
SVĚTOVOST

NEZÁVISLOST
HUMANITA
NESTRANNOST

HUMANITY
IMPARTIALITY
NEUTRALITY
INDEPENDENCE
VOLUNTARY SERVICE
UNITY
UNIVERSALITY

Český červený kříž

Český červený kříž (ČČK) je jednou ze 190 národních společností Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Je humanitární organizací s celorepublikovou působností a partnerem veřejné správy pro oblast sociální, zdravotní a humanitární.

Mezi základní programové činnosti ČČK patří seznamování dětí, mládeže a dospělých se zásadami poskytování předlékařské první pomoci a ochrany zdraví, oceňování bezpříspěvkových dárců krve a krevních složek, propagace bezpříspěvkového dárcovství, zajišťování pátrací služby, šíření znalostí mezinárodního humanitárního práva, pořádání rekondičních pobytů pro děti i seniory či poskytování sociálních a zdravotnických služeb. S ČČK je také spojena ediční činnost, v rámci níž jsou vydávány příručky a publikace určené jak pro interní potřeby společnosti, tak pro veřejnost.

ČČK dále působí jako další složka Integrovaného záchranného systému a poskytuje pomoc v případě katastrof a jiných mimořádných událostí.

V neposlední řadě realizuje ve spolupráci s dalšími národními společnostmi v případě potřeby zahraniční humanitární pomoc a je zapojen do mezinárodních projektů zaměřených například na bezpečnost silničního provozu či oblast předlékařské první pomoci.

ČČK se při programových činnostech vždy řídí Základními principy Červeného kříže a Červeného půlměsíce, kterými jsou: humanita, nestrannost, neutralita, nezávislost, dobrovolnost, jednota a světovost.

Navštivte náš facebook
www.facebook.com/cervenykriz

Více informací najdete na: www.cervenykriz.eu

4 To je jízda!

Stroj času sice nemáme, ale na výlet do minulosti i budoucnosti dopravy vás vezmeme.

10 Cestovatelské desatero

Přinášíme vám deset šikovných tipů, které z vás udělají miláčka dopravních prostředků.

16 Road Safety

Na silnicích číhá spousta nástrah, proto pořádně akce zaměřené na bezpečnost provozu.

24 Režisérem od osmnácti

Matěj Chlupáček točí skvělé a drsné filmy, ale pohled na krev mu prý nedělá dobře.

28 První pomoc ve filmu

Filmoví superhrdinové přežijí snad všechno. Jaké slavné záchranářské scény si vybavíte?

30 Popáleniny

Au au, to to pálí! Podívejte se, jak moc nám může ublížit horko, ale i mráz.

36 Neopatrná kuchařka

Stačí chvilka nepozornosti a popálenina je na světě. Víte, jak poskytnout první pomoc?

38 Policejní pyrotechnici

Co byste dělali při nálezu nevybuchlé petardy, staré munice nebo podezřelého balíčku?

42 Když to bouchně

Opět vám přinášíme oblíbený fotoseriál s hrůzostrašnými zraněními „jenom jako“.

44 Domácí chemické pokusy

Tentokrát vás naučíme, jak vyrobit kyslík, umělý krápník a parádní želný indikátor.

49 Velká letní soutěž

Hrajte s námi o lístky do kina. Je to snadné, stačí se pochlubit svými designovými výtvořami.

54 John and Mary

Are you ready to learn English? Great!

Vydává: Český červený kříž, Rozdělůvská 2467/63, 169 00 Praha 6, www.cervenykriz.eu
Autoři textů: Eva Bernatová, Ivana Césarová, Michal Dlouhý, Eva Fišerová, Martin Fryč, Jiří Holubec, Dana Reinišová, Jitka Součková, Kristýna Šimonová
Foto: archiv ČČK, Česká televize, shutterstock
Autor fotoseriálů: Tomáš Martinek
Redakce: Miroslava Jirůtková
Majetková práva k dílu vykonává Český červený kříž, ISSN: 978-80-87729-13-7
Výroba: Boomerang Publishing s.r.o., Nad Kazankou 37/708, 171 00 Praha 7, www.bpublishing.cz
Vydáno: duben 2016

Velké poděkování redakce náleží společnosti Boomerang Publishing, řediteli Pyrotechnické služby Policie České republiky panu Michalu Dlouhému, Ministerstvu dopravy České republiky – samostatnému oddělení BESIP, fotografovi Tomáši Martinkovi a ilustrátorovi Martinu Zachovi.

Redakce a autoři také děkují Petře Siganové a figurantům: Adéle Ježkové, Štěpánce Novákové, Tereze Novákové a Jakubu Siganovi.

Milí mladí čtenáři,

už máte plán na nejbližší víkend? A na letní prázdniny? Ať se chystáte vyrazit kamkoli, na 99,9 % tam nepůjdete pěšky, ale pojedete – na kole, autem, vlakem, bussem nebo nějak jinak, ale určitě ne po svých. Právě dopravu a vše, co s ní souvisí, jsme si letos vybrali za hlavní téma Magazínu mladého zdravotníka. Kdyby totiž kdysi dávno nějaký prapraprakoumák nevymyslel kolo, nezažívali bychom dnes nic z toho, co zažíváme. Žádné cyklovýlety s partou kámošů ani léto u moře. Kolo zkrátka změnilo náš svět k nepoznání. V dobrém i ve zlém. Nebýt dopravního rozmachu, nebyly by ani dopravní nehody. Ale protože tu jsou, nesmíme před nimi zavírat oči. Na následujících stránkách najdete zajímavé dopravní příběhy, inspirativní osudy a užitečné tipy. A samozřejmě také spoustu informací k poskytování první pomoci, jak se na magazín Českého červeného kříže sluší a patří.

První pomoci a úrazové prevenci se ostatně věnujeme i z jiných úhlů pohledu. Detailně probereme popáleniny a omrzliny, ale nahlédneme i do oblasti pyrotechniky, nejen té zábavné. Zaručeně se pobavíte u rozhovoru s úspěšným mladým režisérem Matějem Chlupáčkem a také u souvisejícího článku o první pomoci ve filmu nebo u oblíbeného fotoseriálu s ukázkami maskování vážných úrazů a zranění. A máme toho pro vás ještě mnohem víc. Stačí otočit list.

Přejeme příjemné čtení a šťastnou cestu životem!
vaše redakce

TO JE JÍZDA!

Náš druh se po světě pohybuje už zhruba 200 000 let. To, že jsme se za tu dobu dostali od poskakování trávou až k meziplanetárním letům, je jeden z největších úspěchů lidského pokolení. I když má doprava také své stinné stránky, pozitiva rozhodně převládají. Bez ní bychom se daleko nedostali... Doprava se stala hlavním tématem letošního vydání Magazínu mladého zdravotníka. Zaslouženě.

Dopravu sice můžeme považovat za samozřejmost, ale ve skutečnosti jde o jeden z nejzákladnějších předpokladů fungování naší i jakékoli jiné civilizace. Když se podíváme do minulosti, zjistíme, že historicky nejúspěšnější národy a společnosti jsou právě ty s dobře organizovanou dopravou. Egypťané a vládci afrických království, kteří dokázali dopravovat zboží až do dnešní Indonésie. Řekové s loďstvem ovládajícím Středozemní moře, Římané se sítí silnic propojující celou Evropu. Vikingové, kteří dávno před Kryštofem Kolumbem objevovali pobřeží Ameriky. Oproti tomu staré středoamerické civilizace Mayů a Aztéků, které neměly dostatek vhodných tažných zvířat, a nikdy proto nenašly využití pro kolo, se

odjakživa potýkaly s omezenou dopravní obsluhou. Podle některých teorií to vedlo k potížím se správou velkého území, k politickým i hospodářským problémům, které vyústily až v pád celých civilizací. Jinými slovy – doprava je velmi důležitá součást našeho života a stojí za ní celá tisíciletí úsilí a lidské vynalézavosti. Až budete mít chuť si stěžovat, že má váš autobus pár minut zpoždění, buďte trochu shovívavější.

Velká cesta DOPRAVNÍ HISTORIÍ

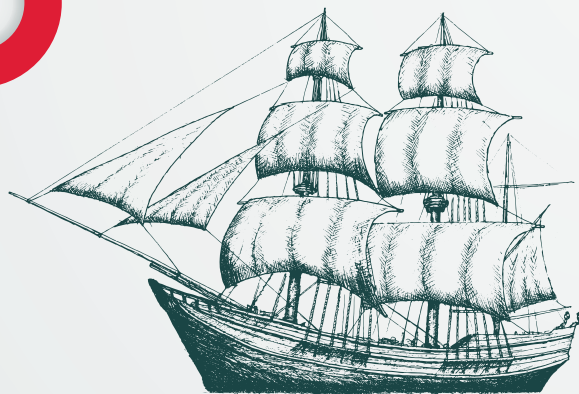
PRAVĚK

První a dlouho jediný způsob, jak se dopravovat z místa na místo, byly naše vlastní nohy. To, že by nám v přesunech mohli pomáhat silnější a rychlejší tvorové, jsme možná tušili dlouho, ale první domestikovaní čtyřnožci, osli a koně, se u nás ustájili až zhruba ve čtvrtém tisíciletí před naším letopočtem. Velbloudům to trvalo ještě o dva tisíce let déle.

ŘECKO A ŘÍM

Vládci velkých středomořských civilizací si dobře uvědomovali důležitost dopravy. Vynakládali proto velké úsilí na budování sítě dlážděných cest a silnic umožňujících bezpečnou přepravu lidí, zboží a rychlé přesuny vojska. Římany vybudovaná síť silnic měřila celkem kolem 80 000 km a pokrývala celou Evropu až po dnešní Británii.

Antičtí loďaři mezitím stavěli čím dál tím větší lodě a kvůli bezpečné navigaci začaly kolem pobřeží růst majáky. Ve velkých městech se poprvé objevila i veřejná doprava. Sice ji zajišťovala jen zastřešená nosítka určená pro nejmohutnější lidi, ale cesta k dnešním tramvajím a metru byla započata.

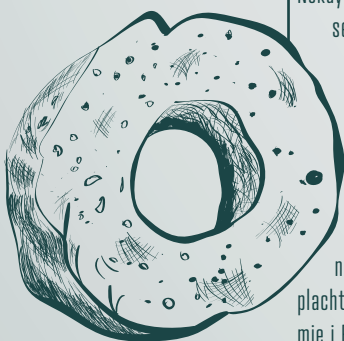

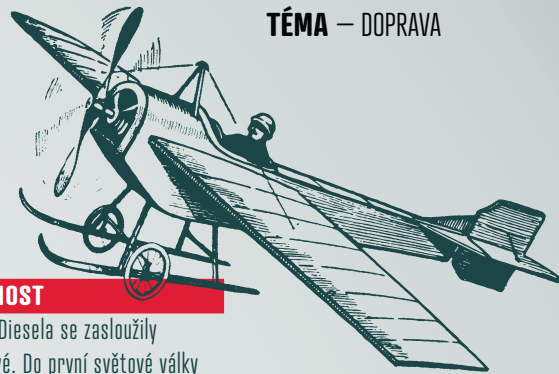
STŘEDOVĚK

Po pádu Římské říše evropská doprava prudce zabrzdila a dlážděné silnice se změnily v hrbolaté a blátivé stezky. Oproti tomu se doprava a stavba sítě silnic dále rozvíjela v Arábii. V Bagdádu, který se stal tehdejší světovým centrem vědy a umění, dokonce začaly v 8. století vznikat cesty kryté přírodním asfaltem. Námořní doprava na tom byla podstatně lépe. Čínský vynález kompasu usnadnil navigaci na otevřeném moři a nastavitelné plachtové zase umožnilo budovat lodě ovladatelné malou posádkou a bez veslařů zbyl na lodích daleko větší prostor pro náklad. V 15. a 16. století už se stavěly trojtěžňové karavely a galeony, které byly schopny cestovat podél pobřeží až do Asie a Afriky a podnikat zaoceánské cesty. Důležitost námořní dopravy pro rozvoj obchodu způsobila, že se z přímořských států jako Španělsko, Portugalsko, Nizozemsko a Velká Británie stávaly světové velmoci.

STAROVĚK

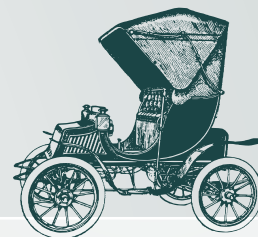
Někdy kolem roku 3500 př. n. l., čili v době, kdy jsme se učili jezdit na koních, učinil neznámý sumerský génius jeden z největších vynálezů lidské historie. Vymyslel kolo. Umožnil tak poměrně snadnou přepravu těžkých nákladů na velké vzdálenosti a lidstvo se mohlo vydat osidlovat svět. Přibližně ve stejné době jsme také vynalezli první dopravní prostředek, který se nespolehal na sílu svalů (lidských ani zvířecích). Lodě opatřené plachtami začaly brázdit vody velkých řek Číny, Mezopotámie i Egypta a časem se odvážily až na otevřené moře.

20. STOLETÍ A SOUČASNOST

Motory Karla Benze a Rudolfa Diesela se zasloužily o počátky dopravy automobilové. Do první světové války šlo spíš o experimenty technických nadšenců, ale hned po válce se díky automatizované výrobě stal automobil běžným dopravním prostředkem. Přestože na velké náklady byla (a je) stále výhodnější železnice, automobilová doprava byla pružnější a schopná doručovat náklad i pasažéry od dveří ke dveřím. Po druhé světové válce už v podstatě na silnicích nejezdila jiná než motorová vozidla.

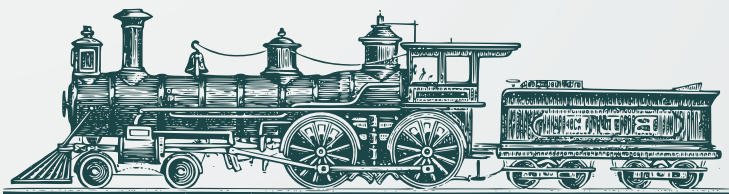

Po světě dnes jezdí asi **1,5 miliardy** automobilů a létá na **20 000 letadel**. Do roku 2035 má přibýt další půl miliarda aut a 15 000 letadel.

NOVOVĚK

Evropské státy si čím dál tím více uvědomovaly význam vnitrostátní dopravy a podnikaly kroky ke zlepšení komunikací. Koncem 17. století v Británii vznikaly spolky bohatých kupců, kteří od parlamentu získaly právo budovat dlážděné cesty lemované zájezdními hostinci a vybírat za jejich používání mýtné. U nás začaly udržované komunikace růst až v 18. století za vlády Marie Terezie a jejího syna Josefa II. Takzvané císařské (erární) cesty kopírovaly zavedené kupecké trasy mezi velkými městy (Praha, Brno, Olomouc). Kolem roku 1850 už dosahovala délka silnic v Čechách a na Moravě více než 4000 km.

Přes pokrok ve stavbě silnic bylo stále výhodnější přepravovat těžké náklady po vodě. K rozvoji říční dopravy významně přispěla regulace řek a plavební komory, které byly vynalezeny už v 15. století v Itálii — na jejich zdokonalení se podílel i Leonardo da Vinci! V 18. století se říční doprava rozmohla v celé Evropě. V Británii, Nizozemsku a Francii kvůli ní vznikala složitá síť umělých kanálů, po kterých pluly lodě poháněné parními stroji.

19. STOLETÍ

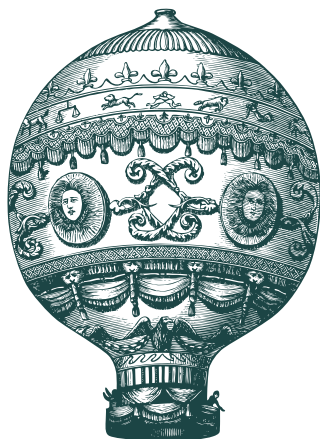
Jak víme, 19. století se nazývá stoletím páry a železnic. Zásahu na tom má anglický inženýr George Stephenson a jeho syn Robert, jejichž lokomotiva vyjela na trať mezi Stocktonem a Darlingtonem v roce 1825 (cestu dlouhou 40 km jela asi hodinu). Je zajímavé, že už z této doby pochází rozchod kolejí 1435 mm, který je dodnes standardem ve střední a západní Evropě, Severní Americe, na Blízkém východě, v Austrálii a v Číně. Zbytek Evropy za Británii příliš nezaostával a české země byly v železniční dopravě významným hráčem. Železnice z Budějovic do Lince byla dokonce nejstarší na celém kontinentě, i když po ní vagony z počátku tahali koně. V roce 1835 už se začala stavět dráha z Vídně do Břeclavi a o deset let později byl zahájen pravidelný provoz mezi Prahou a Vídní.

BUDOUCNOST

Doprava se v budoucnu pravděpodobně vydá několika směry. Jeden bude veden snahou o co nejmenší dopady na životní prostředí. Budou se vyrábět elektromobily či vozidla poháněná vodíkovými články. Namísto řidičů je budou ovládat autopiloti přebírající informace přímo z vozovky protkané síťovými vlákny. Zácpa, kolize a smogem zamořená města se stanou minulostí.

Druhý směr dopravy povede vzhůru. Leteckou dopravu zrychlí suborbitální letouny schopné překonat obrovské vzdálenosti během pár hodin. V neposlední řadě se naše doprava přestane omezovat na Zemi a první cestující se vydají do vesmíru. Vlastně už se vydali. První vesmírný turista Dennis Anthony Tito letěl na mezinárodní vesmírnou stanici už v roce 2001 a následovalo ho dalších sedm cestujících. Letos se počítá s obnovením programu vesmírné turistiky. A co vy, letěli byste?

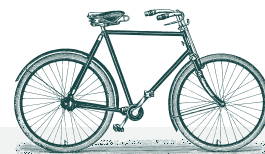

◀ Psal se rok 1783 a bratři Montgolfierové vypustili svůj první pokusný balón

▼ Lidé touží létat od pradávna, pekelné stroje kreslil už Leonardo da Vinci

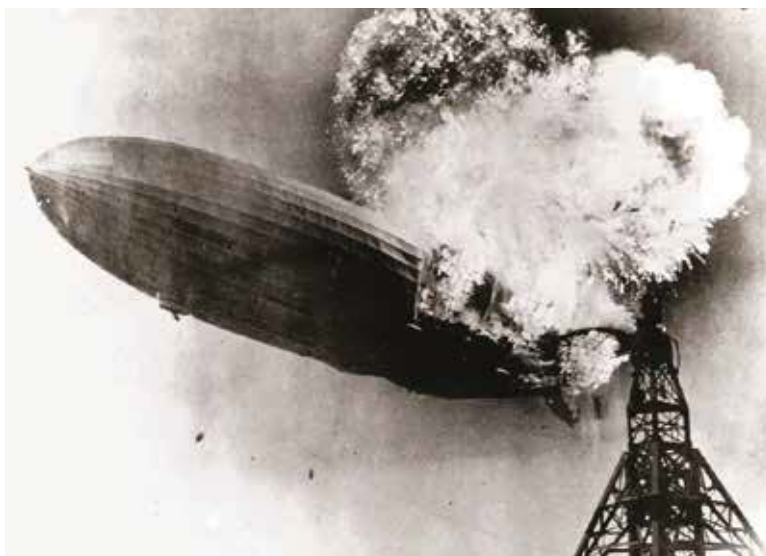
Letecká DOPRAVA

Doprava je zodpovědná za zhruba čtvrtinu celkové světové spotřeby energie.

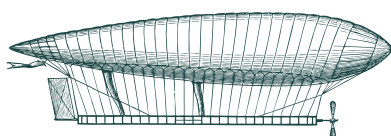
Který dopravní prostředek je nejefektivnější?

Kupodivu je to jízdní kolo. Bicykly s pevným převodem přenášejí na kola až **99 %** veškeré energie vložené do pedálů, kola s přehazovačkou jsou jen asi o 10 % méně účinná. Cyklista díky tomu vynakládá pouze energii srovnatelnou s pomalou chůzí a je schopen urazit obrovské vzdálenosti při relativně nízké „spotřebě“, tedy s minimálním příjmem „paliva“ — jídla.

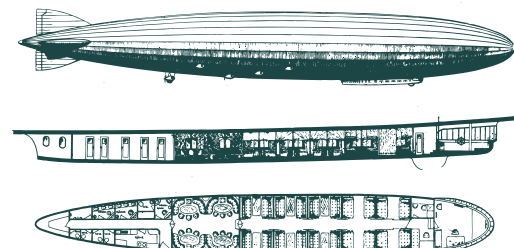
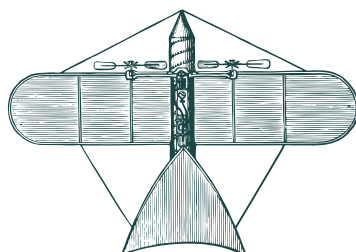

◀ Při hrůzostrašné havárii německé vzducholodi Zeppelin Hindenburg přišlo o život 36 lidí

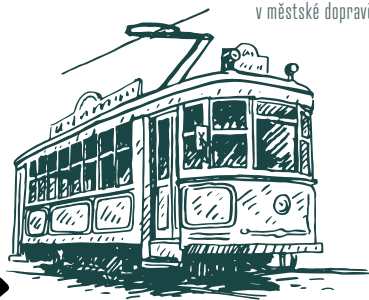
Oproti jiným způsobům dopravy je historie letectví poměrně krátká. Na jejich počátcích stojí pokusy bratří Montgolfierů z konce 18. století s horkovzdušnými balóny, které byly později nahrazeny vodíkovými vzducholoděmi. Kvůli nebezpečí výbuchu byly ale už od počátku 20. století nahrazovány letadly. S přepravou cestujících se začalo až před druhou světovou válkou a velký rozvoj pokračoval po válce, kdy se do civilu vrátili zkušení vojenští piloti. Prvním opravdu moderním letounem pro přepravu cestujících byl od roku 1950 Boeing 707.

▶ Propracované konstrukční nákresy různých vzducholodí a vznášedel

▼ První elektrické vozy
v městské dopravě

Městská HROMADNÁ DOPRAVA

▲ Legendární
double-decker bus
jezdí v Anglii

▼ Žádné e-mailů ani
esemesky, ale poštovní vozy

▼ Tyhle tramvaje
potkáváme dodnes

Stím, jak se doprava rozmáhala a zlevňovala, začala se kromě nákladní dopravy zavádět i doprava osobní a hromadná, která byla zásadní pro rozvoj velkých měst. S narůstajícím počtem obyvatel bylo nutné oddělovat továrny od obytných částí města, a tím pádem dopravovat dělníky do práce a z práce. První formou veřejné dopravy byly drožky a fiakry, později i velké kočáry tažené koňmi. Podzemní dráha se poprvé začala stavět v roce 1863 v Londýně. Nevhodné parní lokomotivy byly záhy nahrazeny elektrickými a v roce 1900 bylo otevřeno metro zároveň v Londýně a v Paříži.

Parní lokomotiva s uhlíkem vzadu

Ani u nás jsme s hromadnou dopravou neotáleli. V Brně byl provoz koněspřežné dráhy zahájen už 17. srpna 1869. Po Vídni a Budapešti byla brněnská městská dráha třetí v tehdejší rakousko-uherské monarchii. Od roku 1884 po kolejích začaly jezdit parní soupravy a od roku 1900 elektrické šaliny.

V Praze byla první veřejnou linkou koněspřežka vedoucí od Národního divadla do Karlína, která začala jezdit v roce 1875. V roce 1891 byl zahájen provoz Křižíkovy elektrické dráhy na Letné a o pět let později už jezdil Křižík na trase Praha-Libeň-Vysočany pod hlavičkou Elektrických podniků královského hlavního města Prahy. Až v roce 1925 se k tramvajím přidaly autobusy, v roce 1936 trolejbusy a v roce 1974 metro. ■

Jedny z prvních vozů elektrické dráhy

Cestovatelské DESÁTERO

Autem, busem nebo vlakem... Když chcete dojet na výlet, na dovolenou nebo třeba jen do školy bezpečně, bez ztrát na zdraví nebo majetku, a navíc v pohodě a dobře naladěni, zkuste se podívat na naše tipy. Většinu zásad asi znáte, ale kolika z nich se doopravdy řídíte?

S PÁSEM SE JEDE LÍP

Bezpečnostní pás má v případě nehody obrovský význam. Pro děti do 36 kilogramů musí být ještě doplněn dětskou sedačkou nebo podsedákem, podle věku. Bez pásu a bez sedačky hrozí řidiči pokuta a nepřipoutanému mnohem horší úraz při havárii. Před jízdou si zkontrolujte, jestli pás není překroucený. Z kapes vyndejte tvrdé věci (mobil i jiné poklady), které by mohly způsobit nepříjemné otlaky. A pamatujte si, že velká vrstva oblečení snižuje účinnost bezpečnostního pásu.

KDO JE PŘIPRAVEN, NENÍ ZASKOČEN

Hlavně na dlouhé cesty se pořádně vybavte, aby vám jízda rychle ubíhala. Připravte si pití, časopis nebo knížku a taky něco na kreslení. Pokud jedete s kamarády, hodí se karty nebo jiná hra, u které nebudou padat figurky. A jestli se vám dělá v autobuse špatně, připomeňte rodičům svoje léky.

SPOLUJEZDEC VVVÁŽENÝ ZLATEM

V autě se jen veze, ale každý řidič ví, že s někým se jede dobře a s někým hůř. I když to tak nevypadá, řídit auto je náročné a vyžaduje to soustředění, zvlášť při dlouhé jízdě. To neznamená, že bychom celou cestu na dovolenou měli mlčet ani nešpitnout, ale vytáčet řidiče k nepřičetnosti není dobrý nápad. Ideální do auta je zábavná konverzace, hra se slovy nebo společné zpívání.

BATOH JE DALŠÍ CESTUJÍCÍ

Při nástupu do autobusu nebo jiného dopravního prostředku si sundejte ze zad batoh nebo školní aktovku. Podle pravidel přepravy byste měli zavazadlo držet v ruce nebo položit na zem. Pokud sedíte, patří batoh na zem nebo na klín, ne na vedlejší sedačku.

Navštivte náš facebook
www.facebook.com/cervenykriz

METAL NENÍ PRO KAŽDÉHO

Všichni máme rádi hudbu. Jenže když pak stojíte mezi dvěma zuřivými posluchači a do každého ucha vám zní něco jiného, je to pěkně drsné probuzení do nového dne. V městské hromadné dopravě i v dálkových spojích poslouchejte hudbu ohleduplně a samozřejmě jen ze sluchátek.

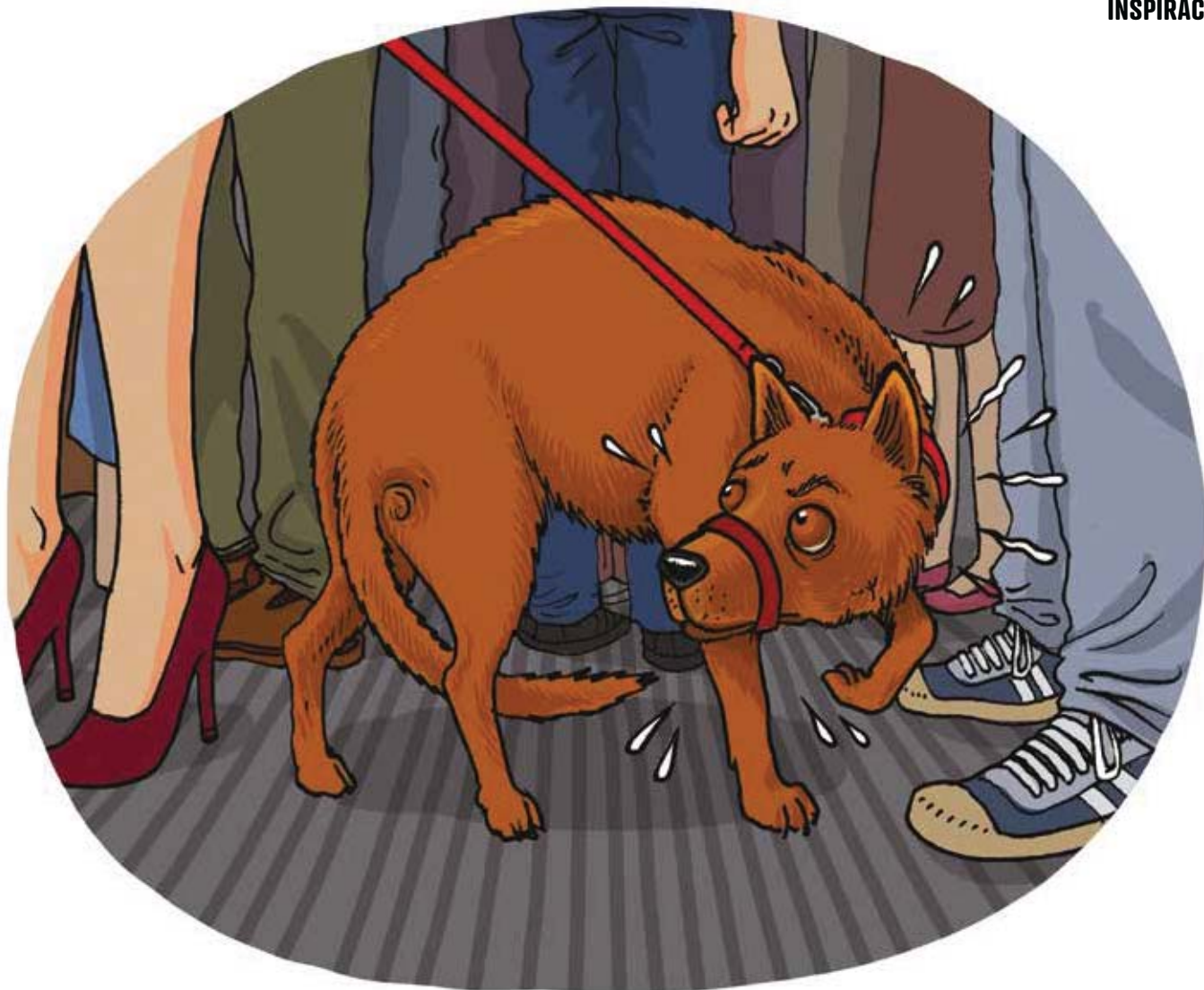
NESEĎTE JAKO PECKA

Uvolněte místo k sezení těm, kteří to potřebují. Jde hlavně o seniory a těhotné ženy, ale také třeba o kamaráda, kterému se udělalo špatně nebo má nohu v sádře.

U DVEŘÍ STOJÍ BALVAN

Postavte se ke dveřím jen v případě, že se chystáte vystupovat. Jinak totiž bráníte všem, kteří chtějí na své zastávce ven. Navíc se vystavujete nepřjemnému ščouchanci loktem nebo batohem, když vystupující zjistí, že se mu zavírají dveře před nosem.

PEJSCI JSOU PRIMA

Pro přepravu zvířat v dopravních prostředcích platí zvláštní pravidla. Psi většinou musí být na krátkém vodítku a s košíkem. Do autobusu nebo vlaku nastupujete jen se psem, kterého opravdu dobře zvládáte a který je na takové cestování zvyklý. Některým psům nedělá dobře pobyt s mnoha cizími lidmi v malém uzavřeném prostoru... a naopak to platí také.

OSTATNÍ O SVAČINU NESTOJÍ

Tedy možná ano, když máte něco dobrého. Ale určitě ne o dročky na bundě, papírky na sedačce a zmrzlinu za tričkem. Citlivějším povahám vadí i pachy, které se v malém prostoru rychle a intenzivně šíří. Zkrátka a dobře, v dopravních prostředcích se nejí.

ÚSMĚV, PROSÍM

Poslední doporučení nás nezachrání od dopravní nehody, ale šířit kolem sebe dobrou náladu a pohodu je prostě k nezaplacení, hlavně ráno. A milý úsměv na řidiče autobusu, spolucestující nebo třeba průvodčí ve vlaku zpříjemní cestování všem.

(pro jistotu)

Bud'te vidět A ROZHLIŽEJTE SE

Bezpečně v každou denní i noční dobu

Když se pohybujeme na silnici, jednoznačně platí, že musíme být dobře vidět. Ve dne díky barevnému oblečení, za šera a za tmy s pomocí bezpečnostních prvků. Ozdobit se za zhoršené viditelnosti nejrůznějšími reflexními prvky je teď dokonce povinné!

Kouzelný reflexní proužek

Už spoustu let se na školních taškách, ruksacích i na botách a oděvech objevují nášivky, které odrážejí světlo a upozorňují tak řidiče, že se blíží k chodci. Cyklisté dříve mívali odrazky vpletené do drátů svých kol nebo na pedálech, dnes jsou lépe vidět také díky bundám z fluorescenčních materiálů. Stačí jen reflexní pásek na rukávu, kolem kotníku nebo přes lýtko, který se při chůzi nebo šlapání na kole rychle míhá a řidiče tak lépe upozorní, že se někdo pohybuje u silnice nebo na přechodu. Řidič zbystří pozornost, zpomalí, zastaví nebo vás bezpečně předjede. Jak jistě víte, při snížené viditelnosti jsou těmi nejzranitelnějšími účastníky provozu právě chodci. Reflexní prvky mohou snížit riziko smrtelné nehody až desetkrát!

Smutná bilance

Ročně na našich silnicích zemře přes 700 lidí. Nejohroženější jsou chodci: Každý sedmý člověk, který u nás zemře při dopravní nehodě, je chodec (bohužel často i na přechodu, kde chodec nemá absolutní přednost, jak se mnozí domnívají). Od roku 2000 zemřelo v období od října do prosince, kdy se šerí už po čtvrté hodině odpoledne, celkem 1166 chodců, nejčastěji při návratu z práce a ze školy.

V roce 2014 bylo při nehodách usmrceno celkem 112 chodců, 65 z nich za tmy. Na noční nehody tak připadá více než 58 procent smrtelných nehod chodců. Mimo obce je to dokonce 79 procent.

VIDÍME SE?

POZOR!

Od 20. února platí v Česku novela zákona o pozemních komunikacích, podle které musí chodci povinně nosit reflexní prvky za snížené viditelnosti, pokud se pohybují mimo obec po krajnici nebo na okraji vozovky v místě, které není osvětleno. Jinak vám hrozí pokuta až 2500 korun.

VIDÍME SE?

www.ibesip.cz

VIDÍME SE?

www.ibesip.cz

Nechod'te v tmavých barvách!

Je mnoho řidičů, kteří se do konce svého života musejí vyrovnávat s tím, že srazili chodce nebo cyklistu. Přestože většina z nich patří do skupiny slušných řidičů, nemohli často nehodě zabránit, protože chodce nebo cyklistu vůbec neviděli. Nebo je zahlédli až na poslední chvíli. Hodně totiž záleží i na barvě našeho oblečení. V tmavém, třeba modrém oblečení, nás zaznamená řidič na vzdálenosti pouhých 18 metrů. Chodce ve žlutém oděvu na vzdálenosti 37 metrů, postavu v bílém vidí zhruba na 55 metrů!

Nehoda není náhoda

Spoléhat se jen na reflexní prvky nebo barevné oblečení ale samozřejmě nestačí. Platí, že sami musíme být pozorní, předvídat nebezpečné situace, pořádně se rozhlížet kolem sebe a respektovat pravidla silničního provozu. Přecházejte pokud možno po přechodu a jedině na zelenou, nikdy nevstupujte do vozovky v zatáčce nebo na nepřehledném místě. Využívejte chodníky a tam, kde nejsou, chod'te po levé straně krajnici vozovky za sebou, maximálně dva vedle sebe. A když se blíží auto, radši o kousek ustupte do strany a počkejte, až přejede. Jistota je jistota.

VIDÍME SE?

Pod tímto názvem pořádá BESIP (bezpečnost silničního provozu) kampaň, která prostřednictvím videospotů malým i velkým chodcům a cyklistům připomene, že jsou ohroženým silničním druhem. Určitě se vyplatí na chvíli přerušit hraní her a využít počítač k vyhledání informací o tom, jak zvýšit na silnici vlastní bezpečnost, a seznámit s tím třeba i malého brášku nebo sestřičku. Mrkněte na YouTube.

TROCHA MATEMATIKY

Uvažujme, že řidič jede rychlostí 75 km/h. V případě potřeby náhlého manévru dokáže vždy zareagovat přibližně za 1 až 1,5 vteřiny podle okolností. Za tu dobu ujede až 31 metrů. Další čas trvá, než zahájí vyhýbací manévr, a tak v součtu ujede klidně i 150 metrů. Nakonec potřebuje celý manévr dokončit. Tedy celkem auto ujelo asi 200 metrů. Čím dříve řidič auta chodce uvidí, tím dříve a bezpečněji se chodci vyhne. Proto jsou reflexní prvky nezbytné.

REFLEXNÍ, NEBO FLOURESCENČNÍ?

Fluorescenční materiály zvyšují viditelnost za denního světla a za soumraku, ve tmě však svou funkci ztrácejí. Nejčastěji používanými barvami jsou jasně žlutá, zelená a oranžová. Vhodnější je proto použití reflexních materiálů, které odrážejí světlo v úzkém kuželu zpět ke zdroji, a to až na vzdálenost kolem 200 metrů. Výrazně tak zvyšují viditelnost za tmy a za šera. Reflexní materiál je v noci vidět na třikrát větší vzdálenost než bílé oblečení a z desetinásobně větší dálky než modré oblečení. Vůbec nejlepší je oba materiály na oblečení kombinovat, abyste byli dobře vidět za světla i za tmy.

Povinnosti cyklistů

Především musejí mít jízdní kolo vybavené podle předpisů: za snížené viditelnosti světlometem svítícím bílým světlem vpředu a stálým nebo blikajícím červeným světlem vzadu. Do výbavy patří také odrazky příslušných barev: vpředu bílá odrazka, vzadu červená a na pedálech a v páprscích kol oranžová. Pro zvýšení bezpečnosti je vhodné vše doplnit minimálně reflexními proužky na botách a oděvu, na přilbě, případně i na vlastním kole. Varovné blikající koncové světlo lze spatřit až do vzdálenosti tisíc metrů, proto by nikomu nemělo chybět. Připevnit se dá i na tašku nebo ruksak.

ROAD SAFETY:

Červený kříž dbá o bezpečnost (nejen) malých chodců

Na silnicích celého světa zemře každý týden více než pět tisíc chodců včetně dětí a mládeže. Území České republiky není výjimkou. I toto je důvod, proč se Český červený kříž (ČČK) již řadu let zapojuje do projektu nazvaného Road Safety, který se snaží přispět k bezpečnosti na silnicích.

Road safety běží už v šestnácti evropských zemích a prostřednictvím Britského červeného kříže projekt finančně podporuje společnost CANON. V mnoha našich městech tak každoročně můžete navštívit zajímavé akce pořádané oblastními spolky ČČK.

Vzdělávání napříč Evropou

V evropském měřítku má tento osvětový program již téměř desetiletou tradici a zapojilo se do něj více než 761 tisíc dětí a mladých lidí z celé Evropy. V Čes-

ké republice se za roky pořádání akcí Road Safety vyšplhal počet návštěvníků na skoro 86 tisíc osob. Do projektu se každoročně zapojuje okolo 15 oblastních spolků, které ve spolupráci s ostatními složkami Integrovaného záchranného systému pořádají řadu akcí spojených s interaktivními ukázkami první pomoci a tematikou bezpečnosti silničního provozu. Loni se zúčastnily oblastní spolky ČČK v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Karlových Varech, Děčíně, Liberci, Náchodě, Pardubicích, Jihlavě, Brně, Kroměříži, Olomouci a Ostravě.

Dopravní hřiště, maskování i opilé brýle

V Česku pořádáme převážně outdoorové akce jako rodinné a bývají spojené s doprovodným programem, který pobaví jak děti, tak dospělé. Některé úkony si mohou sami vyzkoušet v praxi a teoretické znalosti prokázat při vyplňování kvízů s otázkami zaměřenými právě na bezpečnost silničního provozu a poskytování první pomoci. Každý den tak bývají na programu simulace dopravních nehod a záchrana lidí ve ztížených podmínkách.

Například v Brně profesionální instruktor popisoval celou situaci a vysvětlil poskytované techniky první pomoci celé tisícovce zájemců. A třeba v Děčíně se děti učily znát značky na dopravním hřišti a řešily silniční provoz v praxi. O to byl velký zájem i v dalších městech, stejně jako o simulátory jízdy na motorce a vyzkoušení simulátoru nárazu při rychlosti 30 km.

Na akcích nechybí ani velmi lákavá a oblíbená „atrakce“ – realistické znázorňování poranění, pro většinu z nás známé

jako maskování. Snad nejoblíbenějším bodem ale bývají tzv. opilé brýle, které simulují stav osoby pod vlivem alkoholu, ztrátu orientace a rovnováhy. Velký zájem budí poskytování první pomoci zraněným kamarádům nebo předvádění technik na figurínách. Zájemci se také seznamují s pravidly silničního provozu jízdních kol a se správným používáním ochranných pomůcek. A leckde si návštěvníci akce Road Safety dokonce mohou prohlédnout i vybavení sanitky.

Kolik vás loni přišlo?

Nejpočetnější skupinou účastníků akcí ČČK spojených s projektem Road Safety byli v loňském roce žáci mateřských škol a žáci ze základních škol. Celkem jich bylo 20 084. (Praha 1: 286; Brno-město: 1000; České Budějovice: 4000; Děčín: 600; Jihlava: 300; Karlovy Vary: 400; Kroměříž: 112; Liberec: 600; Mělník: 80; Náchod: 3000; Olomouc: 495; Ostrava: 5561; Pardubice: 3250; Plzeň-město: 400.)

Nejzranitelnější jsou děti a mladí řidiči

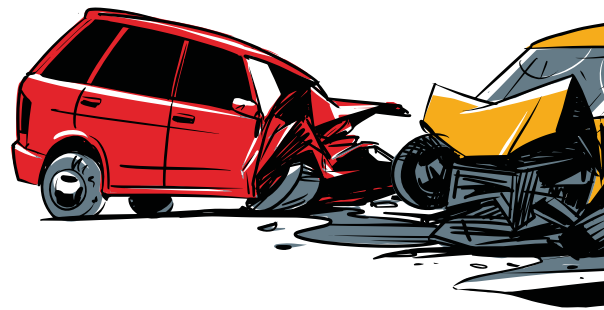
Červený kříž se snaží působit na všechny účastníky silničního provozu tak, aby se chodci i řidiči cítili na komunikacích skutečně bezpečně a zvládali základy poskytování předlékařské první pomoci, tedy pomoci poskytované do příjezdu sanitky.

Kromě tohoto projektu realizuje ČČK v regionech řadu speciálních akcí a interaktivních programů zaměřených na děti předškolního věku a školáky prvního i druhého stupně. Praxe často ukazuje, že právě ti jsou velmi zranitelnou skupinou účastníků silničního provozu. Při těchto akcích a programech je vždy potřeba dbát na propojení teorie a praktických ukázek. Proto hraje důležitou roli interaktivita.

Věříme, že z dětí, které se do bezpečnostně-dopravních akcí a programů zapojují pravidelně, jednou vyrostou ohleduplní a pozorní řidiči, kteří budou jezdit bez nehod. A pokud se u nějaké haváry vyskytnou, budou umět poskytnout první pomoc a zachránit lidský život. ■

Dopravní NEHODA

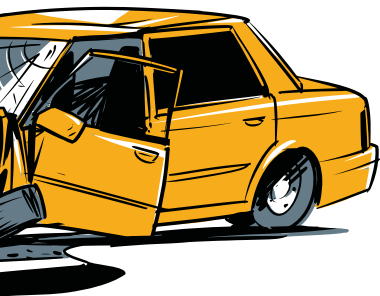
**AUTO NARAZILO
DO STROMU,
ZATÍM Z NĚJ
NIKDO NEVYSTUPUJE.**

Mokrý asfalt, pes přebíhající přes silnici, brzda a volant stržený na stranu na poslední chvíli. Přesně to se stalo mladému řidiči a jeho auto skončilo napasované do stromu. Naštěstí jdou kolem Tereza a Štěpánka a vědí si rady.

**ŘIDIČ MÁ TRŽNOU
RÁNU NA ČELE, JE
PŘI VĚDOMÍ, ALE
DEZORIENTOVANÝ,
ODPOVÍDÁ ZPOMALENĚ.
TEREZA MU ŘEKNE,
ABY ZŮSTAL NA MÍSTĚ
A POKUD MOŽNO SE
NEHÝBAL.**

ZAJIŠTĚNÍ MÍSTA NEHODY JE NA TEREZE A ŠTĚPÁNCE. NEJPRVE SI OBE DÍVKY OBLÉKNOU VÝSTRAŽNÉ VESTY.

ŠTĚPÁNKA OZNAČÍ MÍSTO NEHODY POMOCÍ VÝSTRAŽNÉHO TROJÚHELNÍKU, KTERÝ UMÍSTÍ DO SMĚRU, ODKUD MOHOU PŘIJET DALŠÍ VOZIDLA.

TEREZA POUČÍ ŘIDIČE, ABY VYPNUL MOTOR A RADEJI VYTÁHL KLÍČEK ZE ZAPALOVÁNÍ. PROTI POHYBU ZAJISTÍ ŘIDIČ SVÉ VOZIDLO ZATAŽENÍM RUCNÍ BRZDY.

ŠTĚPÁNKA PŘIVOLÁ ZÁCHRANNOU SLUŽBU. NEVÍ PŘESNOU ADRESU, KDE SE NEHODA STALA, NAHLÁSÍ PROTO DISPEČERCE ČÍSLO NEJBLIŽŠÍ LAMPY.

RÁNA NA HLAVĚ ŘIDIČE SICE MOC NEKRVÁČÍ, PŘESTO JI DÍVKY ZAKRYJÍ OBVAZEM Z AUTOLÉKÁRNIČKY. TEREZA SI NA OBVAZOVÁNÍ OBLÉKNE RUKAVICE.

DO PŘÍJEZDU ZÁCHRANNE SLUŽBY KONTROLUJÍ DÍVKY STAV POSTIŽENÉHO A ZAJISTÍ JEHO TEPELNOU POKUDU POMOCÍ TERMOFÓLIE.

Jaké to je, ZACHRÁNIT ŽIVOT?

Bylo pár dnů před Vánoce, noc. Kamil Kulhánek se vracel domů z práce, když na silnici před sebou uviděl hrozivě vyhlížející nehodu. Neváhal ani vteřinu a okamžitě vyrazil na pomoc. I když to nerad slyší, pro nás je hrdina. A pro zachráněného řidiče určitě taky!

Co přesně jste ze svého auta viděl a jak rychle jste se musel rozhodnout, že zastavíte a pomůžete?

Byla tma, takže toho nebylo moc poznat. Nejdřív jsem zahlédl kouř, který ale z dálky vypadal jako mlha, tak jsem tomu nevěnoval pozornost. Až když jsem přijel blíž, uviděl jsem dodávku

napasovanou v kamionu, hromadu kouře a plameny. Rozhodnutí pak bylo rychlé.

Říkáte, že auto začínalo hořet. To se vám jistě hodilo, že doma ve Volarech působíte jako dobrovolný hasič... Jak jste postupoval?

Když jsem přijel na místo nehody, dávka už hořela, jak vnitřek, tak spodek auta. Sice ne moc, ale už to bylo v menších plamenech. Ve svém autě vozím hasicí přístroj, ale jen malý, takže nebylo dost náplně k uhašení celé dodávky. Hodila se tedy i voda a limonáda, co jsme měli normálně na pití.

Alkohol za volant nepatří a rychlost z tebe frajera neudělá.

Byli na místě nějakí zranění?

Když jsem přiběhl k nehodě, hned jsem si všiml zaklíněného řidiče. Byl v šoku, že mu hoří dodávka a on je v ní. Působil bezmocně a nemohl se dostat ven.

Snažil jste se ho vytáhnout, nebo jste to raději nechal na profesionálních záchranářích?

Nejdřív jsme se s kolegou Ondřejem snažili dostat řidiče ven z auta, protože stále hořelo a my už neměli čím hasit. Byl tam opravdu hodně zaklíněný, předeek auta ho zatlačil do sedačky. Navíc to byl hodně mohutný chlap, takže bylo obtížné s ním vůbec pohnout. Bylo jasné, že na to sami nestačíme, takže jsme se hlavně snažili zabránit šíření plamenů. Naštěstí se k nám přidali další řidiči kamionů a až s jejich pomocí se povedlo zraněného doslova vytrhnout násilím ven z auta. Ale stále tam zůstal zaklíněný nohou, kterou nakonec museli vystříhat až hasiči.

Udělal byste dnes něco jinak?

Je těžké říct, jestli bych udělal něco jinak. Celé se to semlelo hrozně rychle. Možná bych se snažil dostat k řidiči ještě dřív.

Ještě jsme neřekli, že nehoda se stala v Německu. Byla to nějaká komplikace?

Určitě to komplikace byla, hlavně v domluvě. Když už se tvořila kolona a přibíhali řidiči kamionů, tak každý mluvil jiným jazykem, a tudíž jsme nebyli schopni se hned domluvit.

Zastavili i další řidiče?

Spousta řidičů osobních automobilů projela kolem. A ještě si drže stáhli okénka a koukali, jak se marně snažíme vytáhnout zraněného z hořící dodávky. Až pak přiběhli na pomoc kolegové z kamionů.

Co byste vzkázal těm, kteří projížděli kolem a nezastavili?

Co bych jim vzkázal? Asi to, že až jednou budou v podobné situaci, jako byl řidič havarované dodávky, ať nečekají pomoc, když ji sami nedokázali poskytnout.

Lidé se často obávají, že by u nehody nepřekonali strach a neuměli by pomoci. Máte pro ně nějakou radu, jak se strachu zbavit?

Strach je nepřítel, který vás vyřadí ze hry. Na to není žádná rada. Jak se říká, kdo se bojí, nesmí do lesa. Buď ten strach překonáte a pomůžete, nebo budete celý život schovaní pod dekou a budete si říkat, jaký jste srab.

Byla to vaše první zkušenost s pomáháním u nehody?

Když nebudu počítat práci u dobrovolných hasičů a výjezdové jednotky, tak ano, tohle bylo úplně poprvé.

Nasadil jste vlastní život, dokonce jste skončil v nemocnici. Udělal byste to znovu?

Ano, udělal. V tu chvíli mě nějak ani nenapadlo, že by se mi mohlo něco stát.

Informace o vašem činu se téměř hned objevila na sociálních sítích, a dokonce jste byl v novinách. Cítíte se jako hrdina?

Ne, necítím, i když mi každý psal a i říkal, že jsem hrdina. Já si to ale nemyslím, dělal jsem jen to, co jsem musel.

Jste v kontaktu s mužem, kterému jste zachránil život? Poděkoval vám?

Bohužel v kontaktu nejsme, byl to Španěl nebo možná Polák, vlastně ani nevím. Snad to s ním dopadlo dobře, když jsem jel do nemocnice, tak žil. Dál jsem to nezjišťoval.

Získal jste za svůj čin nějaké „oficiální“ ocenění?

Z Německa mi přišel děkovaný dopis za záchranu řidiče.

Vraťme se k tomu, že jste dobrovolný hasič. Máte i dětský hasičský oddíl?

Ano, máme. A už od dětství se snažíme malé hasiče učit to, co mě učili moji vedoucí Stanislav Štumbauer a Vladimír Šimek, když jsem byl ještě kluk.

Náš časopis čtou hlavně děti a teenageři. Můžete jim dát nějakou dobrou radu do života, co se týká bezpečnosti na silnicích?

Těch rad by byla spousta, vzhledem k tomu, že pracuji jako profesionální řidič mezinárodní kamionové dopravy. Ale určitě ta nejdůležitější je, že ALKOHOL za volant nepatří a RYCHLOST z tebe frajera neudělá. ■

Zraněný BEZ ZRANĚNÍ

Navštivte náš facebook
www.facebook.com/cervenkyriz

Možná to znáte z vlastní zkušenosti... Spadnete z kola, nikde po těle se vám sice nic nestalo, ale z leknutí se vám třesou ruce, dýcháte rychleji a někdy se vám i trochu motá hlava. Vynásobte si podobné pocity pěti a můžete tušit, jak se cítí člověk v psychickém šoku.

O první psychické pomoci

Šok, tak obvykle mluvíme o stavu „z leknutí“. A když ho chceme odlišit od traumatického šoku (způsobeného ztrátou tělních tekutin, bolestí a nedostatkem kyslíku), říkáme mu psychický šok nebo akutní reakce na stres.

Jak takový člověk v psychickém šoku vypadá? Dejme tomu, že jste se stali svědky nehody, při níž cyklista porazil starší paní. Ta je jen odřená a mluví s vámi celkem normálně, zato cyklista jako by vás nevnímal, ani když na něj mluvíte. A i když mluvíte pomaleji, nechápe, co mu říkáte (nebo mu to dojde až při druhém třetím opakování). Rozhlíží se, jako by nevěděl, kde je. Rychle dýchá. To jsou nejčastější příznaky psychického šoku – akutní stresové reakce.

TECHNIKA 6 P

Jak můžeme takovému člověku v psychickém šoku ulehčit? Někteří psychologové používají osvědčenou pomůcku známou jako „šest pé“.

1

Promluv

S člověkem v šoku mluvíte, nebojte se ho oslovit. Mluvte jednoduše, pomalu, obvykle. Pokud vás odhání, respektujte to, ale zůstaňte nablízku.

2

Podepři

Postiženého je potřeba odvést z místa stresové události, podepřít vlastním tělem a pak ho posadit, aby cítil oporu v něčem pevném. Jeho nohy natáhněte na zem, záda opřete o strom. K uklidnění může také přispět takzvané dýchání do břicha – klidným hlasem určujte tempo „nádech, výdech...“.

3

Připomínej realitu

Zeptejte se, jak se jmenuje a jestli ví, co se stalo. Pokud ne, stručně a jasně mu situaci popište. A také mu řekněte, kdo jste.

4

Podpoř

Dejte zasaženému najevo, že není sám. Nabídněte, že zavoláte k němu domů, informujete jeho příbuzné a podobně.

5

Pečuj

Zeptejte se, co potřebuje. Může to být sklenka vody, kapesník nebo třeba deka. A i když půjde o něco složitějšího, co zařídít nedokázete, už samotný váš zájem pomůže.

6

Předej

Nezapomínejte, že nemusíte všechno zvládnout sami. Spolupracujte s ostatními na místě, a pokud to jde, zapojte je. Někdy i člověk bez zranění na těle může potřebovat odbornou pomoc lékaře, v takovém případě zavolejte sanitku.

Filmař musí mít NAIVITU, DRZOST A TALENT

Matěj Chlupáček by byl unikátním úkazem v české kinematografii už jen tím, že svůj první celovečerní film natočil ve vlastní produkci a bez filmařského vzdělání. To, že to dokázal už v osmnácti letech, z něj dělá výjimku i v evropském měřítku. On sám tvrdí, že takové drobnosti moc neřeší...

V každé zprávě o vás se objeví slovo „nejmladší“. Nezlíbí vás to už trochu?

Upřímně je mi to trochu jedno, nemyslím si, že je to něco určujícího. Nemluví to o mých filmech, schopnostech ani ničem jiném, jen to prostě konstatuje mé datum narození. Každý nějaké má.

Váš nový film *Polednice* přišel do kin skoro přesně tři roky po debutu *Bez doteku*. Jaká byla vaše filmařská kariéra před ním?

Před filmem *Bez doteku* jsem natáčel opravdové maličkosti. Pár krátkých, často nedodělaných filmů, několik videoklipů pro lokální kapely anebo třeba spoty pro městskou radnici. Všechno to byla skvělá zkušenost, na které jsem si ověřil, že natáčení a svět filmu obecně naprosto zbožňuji. Čas od času si něco opravdu starého pustím, pokaždé mě to hrozně rozesměje. Člověk se někdy nestačí divit!

Proč jste se vlastně začal filmu věnovat? Je pro vás zábavou, nebo uměleckým vyjádřením?

Filmařina je pro mě určitý způsob komunikace s veřejností. Můžu si vlastně točit, cokoli mě napadne, cokoli v ten daný okamžik cítím, a ohromně mě potom pochopitelně zajímá zpětná vazba. Pokaždé se těším na to, co který náš film vyvolá. Mezi způsobem uměleckého vyjádření a zábavou je ale velmi tenká hranice. Film je pro mě rozhodně obojím. V žádném případě ho však nevnímám jako práci.

Co byste doporučil nebo poradil těm, kteří by se na filmařskou dráhu chtěli dát?

Pokud někdo opravdu chce točit filmy a má přesnou vizi, jaké by měly být, nesmí ustrnout a musí si jít za svým snem. Myslím si, že kombinace naivity, drzosti

◀ Násilná pouliční vzpoura, klíčová, a hlavně velmi působivá scéna filmu *Hany*

a talentu je přesně to, co potřebuje každý úspěšný filmař.

Je ta kombinace důvodem, proč jste si hned první zkušenost s profesionálním filmem odbyl jako režisér nezávislého celovečerního filmu? Jak na zkušenost „nejmladšího evropského režiséra“ vzpomínáte?

S úsměvem, protože si doteď jasně vzpomínám, že jsem při příjezdu na první natáčecí den neměl sebemenší tušení, jak ohromný rozměr bude projekt vlastně nakonec mít. O svém věku jsem v té době

pro jistotu nikomu neřekl, abych zbytečně nepřišel o respekt před štábem. Vsadil jsem pouze na svou vlastní intuici. Díky štábu více než 40 opravdových profesionálů jsem se ale do celého procesu okamžitě dostal a už šlo opravdu jen o to, umět vyjádřit, co přesně chci na plátně vidět. Vše, co se v *Bez doteku* odehrává a je natočené, je opravdu zcela autentická vize tehdy sedmnáctiletého kluka, který nikdy nenatočil víc než 10 minut na domácí kameru.

Jak se vám dělalo s filmovými řemeslníky, často o pár generací staršími?

Jak už jsem říkal, o mém nízkém věku věděl jen blízký kamarád a kameraman Saša Šurkala. Brali mě tedy jako každého jiného režiséra, na jehož plac ráno přijedou natáčet další český film. Upřímně, u mnoha funkcí jsem si ani nebyl prvních pár dní jistý jejich pracovní náplní. Netušil jsem třeba, co znamená DIT technik nebo co dělá best boy. Trvalo mi pár dní, než jsem si to všechno osvojil.

Jak vidíte svoji generaci nastupujících českých filmařů?

Český film se začíná postupně měnit k lepšímu. Přibývá žánrových filmů, odvážných projektů, které se snaží nabídnout ▶

▶ Dramatický snímek *Hany* působí, jako by byl celý natočený v jednom dlouhém záběru

alternativu ke komediím pro masy. Osobně si myslím, že cestou vpřed jsou výrazně levnější filmy v rukou odvážných tvůrců, ať už mladých nebo starších, kteří se nebudou bát riskovat. Oceňuji, že se například i Státní fond kinematografie stále více soustředí na komplexní a důkladnou podporu všech fází tvorby filmu. Od literární přípravy přes vývoj až po výrobu a distribuci. A taky že na Fondu vznikl okruh pro debut do 35 let. Díky němu jsme například měli možnost zafinancovat Polednici a nemuseli jsme o podporu v rámci debutu soupeřit s filmy zaběhnutých filmařů.

Řekněte nám o Polednici něco víc. Proč jste si k žánru hororu vybrali klasickou literární předlohu?

Po filmu Hany jsme s Michalem Samirem chtěli natočit něco „více pro lidi“. Žánrový film, který bude zasazený do našeho prostředí. Zároveň jsme ale toužili obrátit nějaký aspekt naruby, pokusit se o něco nového. Takže jsme vymysleli koncept „hororu ve dne“. Namísto klasických nočních scén se budeme snažit používat co nejvíce denních prostředí, lidé nebudou šilet hrůzou z temnoty, ale naopak z horka a slunce. Do toho přišel náš kamarád Jirka Sádek s nápadem zfilmovat právě Erbenovu báseň. Tyhle naše dva nápady zaklaply dohromady. Jirka se ujal režie a my jsme ho pojali jako „producentický film“ s jasným zacílením na konkrétní diváckou skupinu a s definující kampaní. To se osvědčilo, protože

Polednice je po předchozích experimentálních filmech naše první dílo, na které přišel slušný počet diváků.

Znamená to, že opustíte experimenty a filmy točené na jeden záběr?

Rozhodně bych netvrdil, že v naší autorské dvojici hodláme upustit od odvážnějších filmů. Riskovat chceme i nadále, tentokrát už ale s jasně vytyčeným cílem a cílovou skupinou. Fakt je, že se s Michalem stále učíme a určitě se chceme víc a víc přibližovat „velké světové filmařině“. K téhle cestě patří právě i rozhodnutí natočit Polednici na 35mm film a obecně si osvojit klasické filmové postupy z mých oblíbených 70. let. Myslím si, že k Polednici se tenhle přístup velmi hodil.

Režijní debut Matěje Chlupáčka – film Bez doteku

◀ Polednice, nejnovější drama s Aňou Geislerovou v hlavní roli, šla do kin letos v březnu

Když mluvíme o učení... Váš kolega Michal Samir má filmové vzdělání z Británie. Vy zastáváte názor, že nejlepší školou je praxe. Stále to platí?

Platí, nicméně to neznamena, že zavrhuji zajímavé formy studia, jako například právě Michalovo vzdělání na Drama Centre London. To je natolik prestižní a kvalitní škola s celou řadou profesionálů a ceněných tvůrců z britského prostředí, že by byl člověk blázen, kdyby studia na takovém místě nevyužil.

K vašemu sebevzdělávání prý patří snaha jít do kina na každý nový film.

▼ Malá, hnědá, tváří divé, pod plachetkou osoba... aneb básnický předobraz Polednice

▼ Práce v terénu je vždycky náročná, zvlášť když je venku skoro 40 °C

Matěj Chlupáček (*1994)

Filmový producent a režisér. Svůj celovečerní debut Bez doteku natočil v produkci vlastní firmy Barletta Productions v osmnácti letech, aniž před tím studoval uměleckou školu. Plnou tvůrčí kontrolu si podržel i nad dalšími filmy Hany a Polednice, na kterých se podílel se svým stálým kolegou Michalem Samirem. V současnosti se připravuje na režijní vedení další řady seriálu Terapie pro kanál HBO.

Je to pravda? A stačíte je všechny mentálně zpracovávat?

Ano. Stále chodím do kina na drtivou většinu filmů, které se objeví v naší distribuci. A k tomu se dívám i na jiné, u nás neuváděné snímky. Ročně vidím kolem 250 filmů a inspiroji se různými žánry i různou kvalitou. Ty opravdu výjimečné filmy v člověku jako jediné zůstanou už navždy. Takových je ale ročně jen několik.

Váš další režisérský počín bude natáčení další řady Terapie pro HBO, tedy pro televizní kanál, který se paradoxně stal útočištěm kvalitní současné kinematografie. Co to pro vás znamená?

HBO pro mě znamená zásadní krok v mém životě, protože filmař si opravdu nemůže přát lepšího a hlavně chytřejšího partnera. Už na Polednici se nám skvěle spolupracovalo a Terapie je splněný sen. Před natáčením Bez doteku jsem si svého stálého spolupracovníka, kameramana Sašu Šurkalu, vybral právě na základě první řady tohoto seriálu. Když jsem viděl první díl, představoval jsem si, že jednou Terapii taky natočím. A ono se mi to opravdu splnilo.

Tento rozhovor vzniká pro časopis Červeného kříže. Musíte vy jako producent řešit i zdravotnické otázky? Umíte třeba poskytnout první pomoc? A poskytoval jste ji někdy v praxi?

Zdravotnické otázky řeším na každém place. Rád mívám během celého natáčení alespoň jednoho zdravotníka k ruce, kdyby se cokoli nešťastného přihodilo. V rámci Polednice to byla například absolutní povinnost. Točili jsme s dětmi, na place s námi byla celou dobu Karolína Lipowská, představitelka hlavní dětské role, a já odmítal riskovat, že by se jí něco mohlo stát. Navíc bylo ohromné horko, největší od té doby, co se v Čechách teploty měří. Několik lidí nám dokonce zkolabovalo během natáčení a v ten moment se nám zdravotník velmi hodil. Já sám bych ale žádnému zraněnému nedoporučoval, aby se mi svěřil do péče. Z opravdové krve, na rozdíl od té filmové, více méně omdlívám. ■

První pomoc VE FILMU

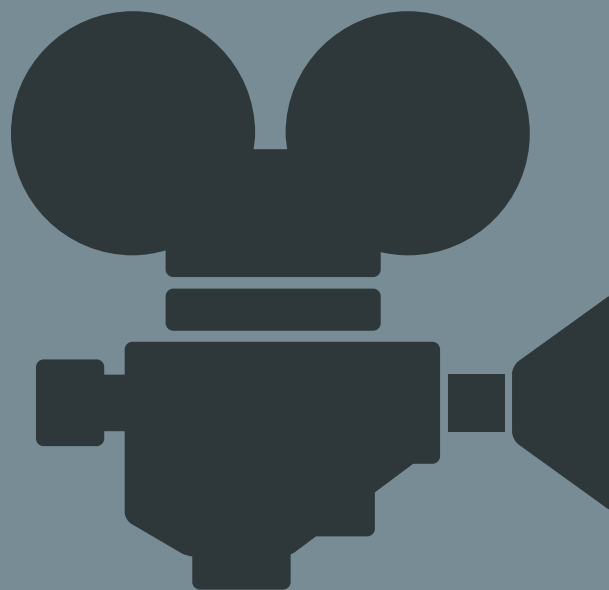
Lékařské prostředí, záchranné akce a boj o přežití se často objevují na filmovém plátně. Zatímco v některých filmech jsou scény opravdu přitažené za vlasy, protože jinak by slavní hrdinové vůbec neměli šanci přežít, v jiných můžeme vidět názorné ukázky první pomoci.

Tak třeba podle britských lékařů, kteří zkoumali bondovský Skyfall, by James Bond zemřel hned v úvodu, ale on si po elegantním skoku z bagru do rozjetého vlaku pouze poupraví košili. Pravděpodobnost, že by ve skutečnosti udržel rovnováhu a nespádl zpět do kolejí, je téměř nulová. Nebo zásah projektilem s obsahem oduzeneho uranu, který by mu okamžitě způsobil smrtelná zranění... Navíc způsob, jak si kulku vyndal, je taky kuriózní, protože vyříznutí nožem by normálně způsobilo infekci, ztrátu krve i vědomí a nevratné poškození svalů. Při jedné z dalších dramatických scén, pádu ze střechy vlaku do řeky, by si pak v realu jistě zlomil páteř.

Stejně by na tom bylo odolné lupičské duo z filmu Sám doma. Tomu připravil hlavní hrdina Kevin hodně záludných pastí, ze kterých ale záhadně vyvázli jen s pár modřinami. Marv a Harry přežili hned několik útoků, které byly podle doktorů opravdu smrtelné.

A co takový Leonardo DiCaprio ve filmu Revenant Zmrtvýchvstání. Ten vyloženě vsadil na neuvěřitelné samoléčebné schopnosti svého těla. Kdyby jeho rozsáhlá zranění po útoku medvědem byla reálná, a ne výsledkem několikahodinové náročné práce maskérů, těžko by přežil, ať s lékařskou pomocí, nebo bez ní.

Pojďme se ale podívat na filmy a seriály, které tak nadnesené nejsou a ve kterých rychlá první pomoc zachránila nejméně jeden lidský život.

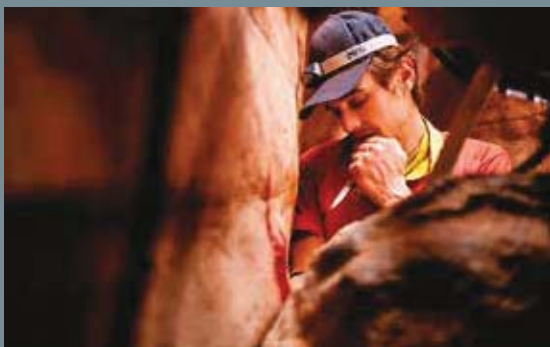
SIMPSONOVI, SDRÁTOVANÁ ČELIST, 2002

Nutná lékařská pomoc se nevyhne ani kresleným postavám. V devátém dílu třinácté série oblíbeného animovaného seriálu Simpsonovi si Homer přivodí úraz čelisti, a tak mu ji musí doktor Dlahá sdrátovat. A taková zlomená čelist není žádná legrace ani ve skutečnosti. Je nutné zafixovat k sobě horní a dolní čelist tak, aby se zamezilo pohybu v kloubu. Kvůli tomu nemůže Homer několik týdnů otevírat ústa, mluvit ani jíst...

SANITKA, 1984

Letecké havárie patří, co se týče obětí a zranění, k těm nejtragičtějším. Při sledování dramatické scény v jedenáctém dílu televizního seriálu Sanitka, která zachycuje záchrannou akci při zřícení letadla v pražském Suchbátově, člověka až mrazí. Vypadá velmi autenticky a taky vychází z konkrétní události, která se stala 30. října 1975. Tehdy do vrcholku Sedleckých skal narazilo letadlo přepravující československé rekreanty z jugoslávského letiště Tivat do Prahy. Zemřelo 79 lidí. Ztráty na životech ale mohly být mnohem větší, nebýt rychlého a profesionálního zásahu záchrannářů. Díky nim 41 cestujících přežilo.

127 HODIN, 2010

Šestadvacetiletý Aron Ralston se vydává do Utahu, aby tu strávil víkend lezením po skalách. Nešťastnou náhodou však spadne do hluboké propasti, kde zůstává uvězněný s rukou přiškrtnutou ohromným a těžkým balvanem. Po 127 trýznivých hodinách skoro bez vody a jídla mu nezbývá nic jiného než si zaškrtnit zraněnou ruku provizorním škrtidlem, aby nevykrvácel, a amputovat tupým kapesním nožičkem pravé předloktí, aby unikl smrti a mohl se vyprostit z propasti. I s tak vážným zraněním, v bolestech a vedru dokáže vylézt ven, slanit dvacetimetrovou stěnu a ještě ujít více než deset kilometrů, než ho najde pátrací vrtulník. Film je natočený podle skutečné události!

ZÁCHRANÁŘI, 2006

Prominentní záchranář Ben Randall pracuje v elitním výcvikovém centru pro mladé adepty, které učí zachraňovat lidské životy v rozbouřených vodách Beringova moře. Je jasné, že o napětí zde nouze není, dokonce ve filmu uvidíte několik dokumentárních sekvencí skutečných záchranných misí a také záběry z tréninkových kurzů pobřežní strážže.

CASINO ROYALE, 2006

Legendární James Bond je nejdřív v kasinu otráven. Jakmile to zjistí, vezme ze stolu sklenici a slánku a utíká na záchod, kde si solným roztokem vyvolá zvracení. Pak se vypotácí ven ke svému autu. Ještě že má ve vybavení Aston Martina DBR9 soupravu první pomoci, která obsahuje atropinové injekce a malý defibrilátor. Ty mu totiž zachrání život a postaví ho zpátky na nohy poté, co se mu v důsledku otravy zastaví srdce.

RAMBO: PRVNÍ KREV, 1982

Akční film Rambo je také ukázkou toho, jak si sám poradit s krvácející ránou. Vysloužilý voják americké armády John Rambo si v horách snadno poradí s tržnou ránou na svém mohutném bicepsu, kterou si sám zašije. A to u sebe nemá ani ostrou chirurgickou jehlu, jehelec nebo silon či hedvábí. Zajímavostí je, že při natáčení filmu se stala řada skutečných úrazů: herec Stallone si zlomil 4 žebra, popálil si ruku o petardu a dýčku poranil sebe i svého kolegu Dennehyho (ten si zlomil 3 žebra) a kaskadér si nalomil 11 obratlů.

JAK BÁSNÍKŮM CHUTNÁ ŽIVOT, 1987

Celá legendární série Básníků se točí kolem nemocničního prostředí a ústřední postavy medika a později lékaře Štěpána Šafránka. Ve třetím volném pokračování Jak básníkům chutná život můžete názorně vidět, jak vypadá žlučnická kolika, která pořádně potrápila Štěpánovu maminku. Ta se klasicky, jak to u žlučnickového záchvatu bývá, drží za pravý bok a sténá. Nakonec musí podstoupit chirurgický zákrok. Žlučník je malý orgán na spodní straně jater, zachytává žluč a pomáhá trávení potravy a tuků. I bez něj ale může naše tělo v pohodě fungovat.

Navštivte náš facebook
www.facebook.com/cervenykriz

Teplem NEBO CHLADEM

Lidské tělo není příliš odolné vůči okolním vlivům. Stačí celkem málo a může dojít k jeho poškození, často i nevratnému. My se dnes seznámíme s poraněními způsobenými teplotou, a to příliš vysokou, nebo příliš nízkou.

Popáleniny jsou velmi bolestivá poranění. Jejich léčba je i přes pokrok v medicíně zdlouhavá, nepříjemná a někdy zanechává trvalé následky. Nejlepší je proto snažit se popáleninám předcházet a nevystavovat se zbytečným rizikům při neodborné manipulaci s hořlavinami.

Omrzninám lze také předcházet, hlavně dobrým oblečením a vybavením do terénu. Vznikají velmi snadno, protože chlad znecitlivuje. Postižený pak často bývá překvapen rozsahem omrzlých částí těla.

Přehřátí je v letních měsících poměrně častý jev „z horka“. V nejhorších případech může vést až k bezvědomí a ohrozit pacienta na životě.

Podchlazení je rizikové především v situaci, kdy se člověk při nízké teplotě příliš nepohybuje. Dokud tedy na zimní túře jdeme, jsme před podchlazením chráněni. Neplatí to ale vždy.

1. POPÁLENINY

Stručně můžeme popáleniny popsat jako poškození vysokou teplotou. Každý je asi známe, ať už ty od sluníčka, vroucí vody, horké páry, ohně nebo popáleniny vzniklé působením elektrického proudu. K popálení může dojít i tam, kde nic nehoří, a to při tření. Můžeme se spálit, například když sjíždíme dolů po tyči na šplhání.

Popáleniny se projevují zčervenáním a jsou bolestivé. Závažnějšími příznaky jsou puchýře, drobné puchýřky či velký puchýř naplněný tkáňovým mokem. Na popáleninách se mohou objevit přírůstky, v nejzávažnějších případech je barva tkáně černá nebo bílá.

Velkým rizikem u popáleniny je infekce, která se do prasklého puchýře může dostat. Při první pomoci u popálenin se snažíme nejprve zabránit dalšímu působení tepla, poté zmírnit bolest rychlým ochlazením a předejít infekci.

Jak vzniká puchýř

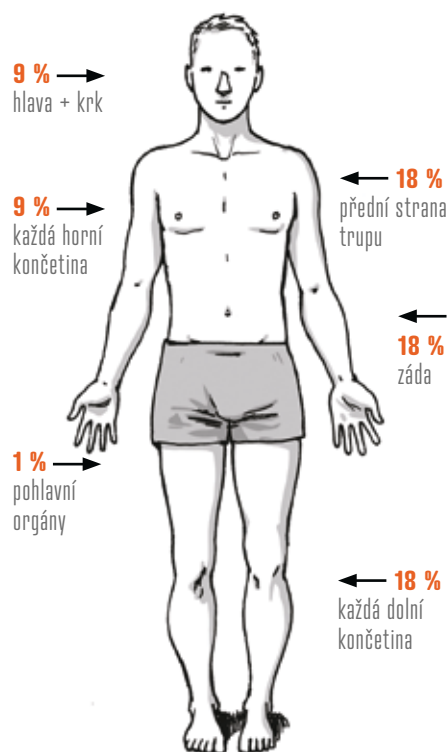
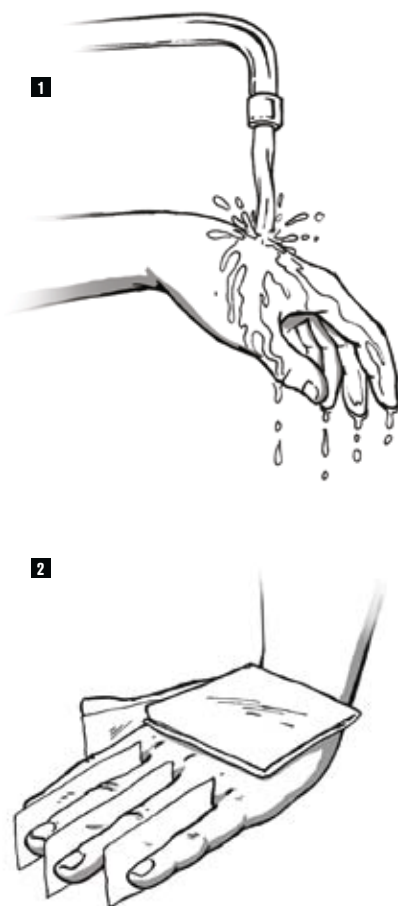
Lidská kůže se skládá ze tří základních vrstev: na povrchu je pokožka, pod ní škára a nejniž podkožní vazivo. Pokožka (epidermis) je tvořena mnoha vrstvami buněk, které se neustále dělí a kvůli čím dál větší vzdálenosti od zdroje krve a živin v horní vrstvě soustavně rohovatí a odlupují se. Škára (dermis) je pevná vazivová vrstva kůže, ve které sídlí nervová zakončení, kapilární síť, kožní a mazové žlázy a vlasové cibulky. Ze škáry se do pokožky dostávají živiny. Podkožní vazivo obsahuje tukové buňky a receptory tahu a tlaku, jeho funkcí je izolovat a chránit svaly a nervy.

Pokud dojde k působení vysoké teploty na pokožku, ta se ničí, což zaznamenáme jako zčervenání. Teplu proniká do hlubších vrstev, které se rozhodnou pokožku „obětovat“, oddělí ji od škáry a do vzniklého prostoru okamžitě vypustí tkáňový mok. Ten zabrání přístupu tepla až do podkoží, kde jsou nejcennější a nejbolestivější součásti čili nervy.

OPAŘENÁ RUKA

Eliška si uvařila čaj. Nesla si hrnek do pokoje, cestou zakopla a vařícím čajem si opařila ruku. Má popáleninu s velkým puchýřem na hřbetu ruky a dvou prstech. Její maminka našťestí ví, co udělat.

- 1 Odvede Elišku ke dřezu a ihned začne popálenou ruku ochlazovat studenou vodou (obr. 1).
- 2 Svlékne jí mikinu, protože její rukáv je politý horkým čajem.
- 3 Pomůže sundat prstýnky, které jsou na popálené ruce.
- 4 Pokračuje v chlazení popálené ruky, dokud to přináší úlevu, nejprve pod tekoucí vodou a následně v misce s vodou.
- 5 Zakryje popálená místa sterilním obvazem (obr. 2).
- 6 Odveze Elišku k lékaři.

Rozsah popáleniny se udává v procentech povrchu těla. Orientační rozsahy jsou vidět na obrázku.

? ÚKOL

Ano, nebo ne?

Z následujících postupů vyberte ty, které jsou při popálenině nesprávné:

- A Propíchnutí puchýře sterilní jehlou.
- B Podání malého množství tekutiny (čaj, voda) pacientce.
- C Použití masti s obsahem ibuprofenu.
- D Použití mastného obvazu (Atrauman, mastný tyl).
- E Chlazení popálené ruky ledem.

POPÁLENÁ ZÁDA

Tomáš pracuje u hasičů. Při požáru vedlejšího domu přecenil svoje síly a vběhl do hořící budovy. Nemá na sobě speciální nehořlavé oblečení. V pokoji na něj spadl hořící závěs. Tomášovi se podaří vyběhnout ven, ale jeho oblečení na zádech a nohou hoří. Před budovou už jsou sousedi, kteří naštěstí vědí, co udělat.

- 1 Nejprve pomoci deky uhasit hořící oblečení. Tomáš utrpěl rozsáhlé popáleniny zad a nohou, jsou na nich přiškvařené části oblečení.
- 2 Sousedé Tomášovi ochladí popálené části, rychle jej osprchují studenou vodou.
- 3 Přivolají záchrannou službu.
- 4 Odstraní oděv z popálených zad a nohou, ale nestrhávají ho z míst, kde je přiškvařený.
- 5 Zakryjí popálené části co nejčistším materiálem, například čistým prostěradlem.
- 6 Do příjezdu záchranné služby Tomáše uklidňují, dohlížejí na něj a sledují jeho stav.

ÚKOL

Jak to půjde za sebou?

Jakub pracuje jako elektrikář. Jednou doma spravoval pračku, před opravou ji nevytáhl ze zásuvky a pračka začala probíjet. Na místo přiběhla jeho sestra Tereza, která slyšela pád. Jakub leží na zemi, na dlani pravé ruky má velkou zčernalou popáleninu. Je v bezvědomí a nedýchá. V jakém pořadí bude Tereza postupovat?

- A Pokračuje v resuscitaci v poměru 30 stlačení / 2 vdechy.
- B Ošetří popáleninu ochlazením a sterilním překrytím.
- C Zkloní Jakubovi hlavu a zjistí, zda dýchá (nedýchá ani po zklonu hlavy).
- D Volá záchrannou službu na číslo 155.
- E Vypne jistič, aby zabránila dalšímu působení elektrického proudu.
- F Zahájí resuscitaci stlačováním hrudníku.

(Pozor! Jeden z výše uvedených bodů provádět nebude. Který a proč?)

Řešení: E, C, D, F, A (B)

Závažnost popáleniny

Závažnost popáleniny závisí na její hloubce. Čím hlubší vrstvy kůže jsou zasaženy, tím je popálenina nebezpečnější a bude se déle hojit.

ZARUDNUTÍ
postižena jen pokožka

PUCHÝŘE
různé podoby a závažnosti

NEKRÓZA
barva od bílé po černou

ZUHELNATĚNÍ
příškvár a hluboká popálenina zasahující sval a kost

2. OMRZLINY

Riziko omrznutí je nejvyšší u okrajových částí těla, jako jsou prsty, ušní boltce, nos nebo brada. Nebezpečí se zvyšuje při špatném prokrvení příslušné části těla, například prsty u nohou v moc utažených botách. Zajímavé je, že omrzliny mohou vzniknout i při teplotách nad nulou, například při silném větru. Omrzliny bývají bělavé nebo mramorované, zpočátku se projevují silnou bolestí, později dochází ke ztrátě citlivosti. Při špatné nebo chybějící léčbě mohou omrzliny vést k infekci nebo až k nutné amputaci omrzlé části těla. I dobře zhojené omrzliny mohou zanechat trvalou památku v podobě ztráty citlivosti nebo naopak přecitlivělosti na chlad.

NA LYŽÍCH

Veronika byla s rodiči na sjezdovce. Lyžařské boty z loňského roku se jí doma zdály ještě docela dobré (a navíc byly v její oblíbené světle zelené barvě). Na sjezdovce Veronika zjistila, že ji boty silně tlačí. Ale nechala to být a věnovala se lyžování. Je potřeba připomenout, že byla pořádná zima. Když si dali přestávku na oběd a Veronika boty zula, byla nepříjemně překvapená silnou bodavou bolestí. Prsty na nohou měly fialovou barvu a začínaly opravdu hodně bolet. Naštěstí maminka ví, co má v takové situaci udělat.

- 1 Odvede Veroniku do pokoje, dnes už lyžovat nebude.
- 2 Napustí kbelík vlažnou vodou o teplotě slabě přes 37 °C, to je voda, která nám nepřipadá ani studená, ani moc teplá.
- 3 Veronika si dá do kbelíku obě nohy a počká přibližně půl hodiny, až se omrzlé prsty prohřejí.
- 4 Maminka mezitím udržuje teplotu vody tak, aby to bylo Veronice příjemné.
- 5 Pro dnešní den bude Veronika dodržovat klid a zůstane v teplém prostředí. Pro další lyžování už bude potřebovat jiné (větší) boty.

ÚKOL

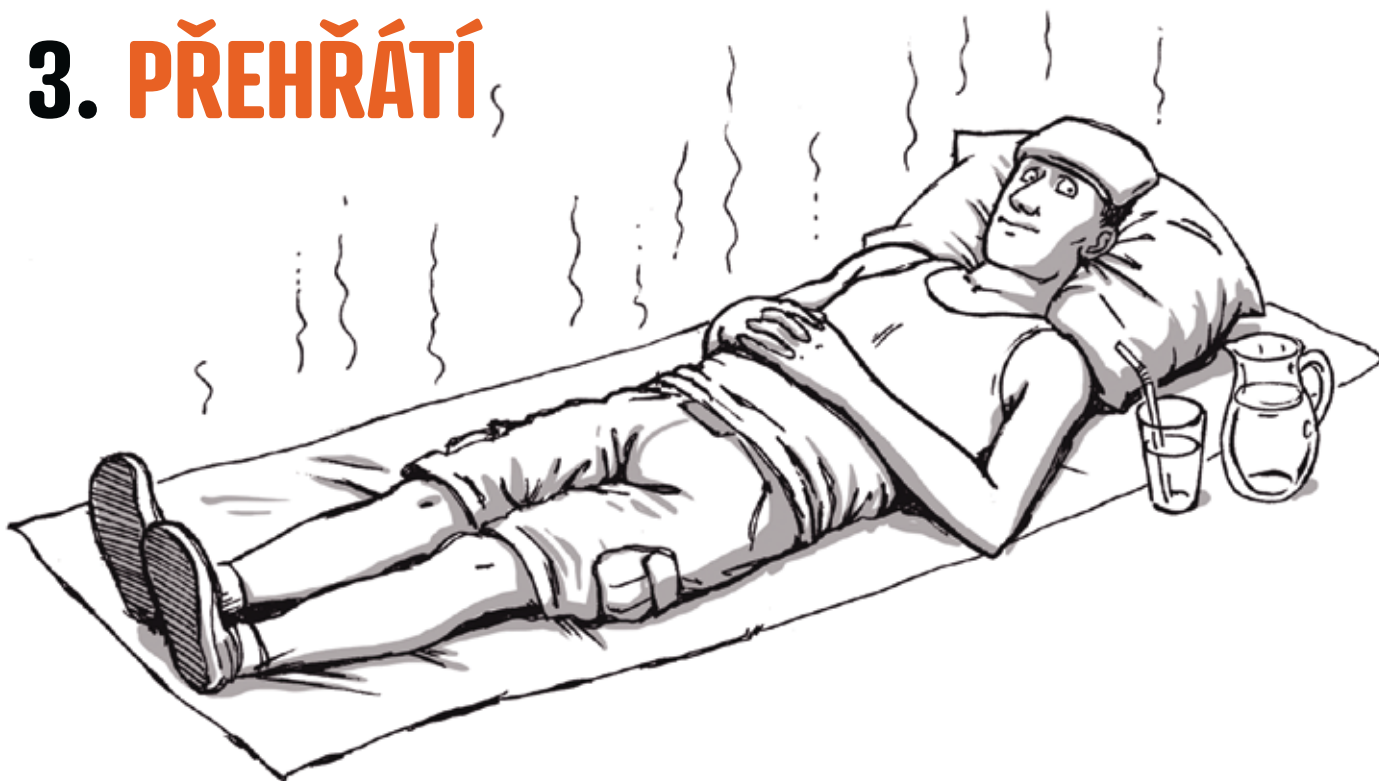
Osmisměrka

Vyškrtejte uvedená slova a ze zbylých sestavte tajenku.

POPÁLENINA, ZS, OMRZLINA, PUCHÝŘ, TEPLOTA, ÚŽEH, PŘEHŘÁTÍ, ÚPAL, PODCHLAZENÍ, HORKO, OBKLAD, PŘÍŠKVAR, BEZVĚDOMÍ, KŮŽE, HOREČKA, ŠKÁRA, POKOŽKA

P	P	Í	M	O	D	Ě	V	Z	E	B
O	Ř	P	U	CH	Ý	Ř	Z	H	S	O
D	Í	E	O	L	T	S	A	O	D	M
CH	Š	E	H	K	A	T	R	R	A	R
L	K	K	I	Ř	O	P	Ú	K	L	Z
A	V	Ů	Á	L	Á	Ž	Ú	O	K	L
Z	A	Ž	P	R	E	T	K	L	B	I
E	R	E	I	H	A	T	Í	A	O	N
N	T	H	O	R	E	Č	K	A	A	A
Í	A	N	I	N	E	L	Á	P	O	P

3. PŘEHŘÁTÍ

Celkové přehřátí organismu může nastat různými mechanismy. Oblíbená otázka, jaký je rozdíl mezi úpalem a úžehem, má jednoduchou odpověď. Úžeh vzniká působením slunečního záření na nechrá-

něnou pokožku hlavy, úpal je zaviněn vysokou teplotou v kombinaci s vysokou vlhkostí. Oba stavy mají podobné příznaky a první pomoc bude v obou případech stejná. Tedy i ti, kteří si pletou

úpál s úžehem, mohou úspěšně pomoci přehřátému. Projevují se zčervenáním pokožky, pacientovi naměříme vyšší teplotu, má žízeň, bolí ho hlava, je mu špatně od žaludku a může i zvracet.

FOTBALISTA

Osmiletý Lukáš hrál svůj první fotbalový zápas v týmu starších. Byl moc rád, že ho nechali hrát s nimi, a tak si neodpočinul a během zápasu nechodil ani pít. Bylo horko a Lukáš nechal doma kšiltovku. Po skončení zápasu je v obličejí celý červený, začíná ho bolet hlava a zvrací. Naštěstí jeho tatínek ví, jak má postupovat.

- 1 Odvede Lukáše do stínu a zjistí, v jakém je stavu.
- 2 Pak vezme Lukáše domů, kde mu dá vlažnou (ne ledovou) sprchu pro celkové ochlazení.
- 3 Zajistí rehydrataci (doplnění tekutin) chlapce speciálním rehydratačním nápojem nebo alespoň vodou. Protože Lukáš zvrací, podává mu tekutiny po lžičkách.
- 4 Ošetří popálený obličej pomocí lehkého krému po opalování.
- 5 Sleduje Lukášův stav a stále dbá na dostatečný přísun tekutin.

4. PODCHLAZENÍ

Normální tělesná teplota člověka je mezi 36,5 a 37 °C. Pokud teplota klesne pod 35 °C, mluvíme o podchlazení. Dochází k němu buď pobytem v příliš chladném prostředí, nebo při tonutí ve studené vodě. Pacient má velmi nízkou teplotu, třese se, při závažnějším podchlazení bývá spavý a unavený. Má sníženou tepovou frekvenci. Při první pomoci se snažíme postiženého pomalu ohřát a zabránit mu v pohybu.

NA BĚŽKÁCH

Matěj vyrazil s rodiči na výlet na běžkách. Maminka dohlédla, aby byl Matěj dobře oblečený, ale na své oblečení pozor nedala. Vzala si sice bundu, ale takovou, která ji neochránila před větrem. Navíc se jí během cesty udělal puchýř a začala ji bolet noha. Navrhla tedy tatínkovi s Matějem, že si dá teplý čaj u kiosku a počká na ně, až pojedou zpátky. Když se Matěj s tatínkem vrátí, najdou maminku, jak sedí na lavičce u kiosku, je bledá, vypadá unaveně a nemůže vstát. Pokusí se ji přimět k pohybu, ale maminka si po chvíli sedne do sněhu a odmítá jít dál. Má velmi studené ruce i nohy, stále se jí chce spát. Tatínek na nic dalšího nečeká a začne jednat.

- 1 Pošle Matěje, aby přivolal záchrannou službu, bude potřeba je navést na správné místo, naštěstí ke kiosku vede přístupová silnice.
- 2 Zabalí maminku do termofólie, nedovolí jí jít dál.
- 3 V kiosku požádá o láhev s horkou vodou, kterou dá mamince co nejbliž k tělu, aby bylo ohřívání účinnější.
- 4 Čeká na příjezd záchranné služby, maminku sleduje a komunikuje s ní.

ŘÍZENÁ HYPOTERMIE

Podchlazení (hypotermie) nemusí lidskému tělu jen škodit. Lze jej také využít. Při nízkých teplotách se zpomalují veškeré procesy v lidském těle. To se využívá při operacích srdce nebo mozku, kdy je pacient podchlazen na nižší teplotu. Jeho tělo pak lépe snáší náročnou operaci. Podchlazení se provádí buď aplikací chladného léku do žíly, ochlazením celého těla obklady nebo speciálním přístrojem.

ÚKOL

Co je co?

Přiřadte správně příznaky k podchlazení nebo přehřátí.

PŘEHŘÁTÍ

- 1) má červený obličej
- 2) chvěje se
- 3) má rychlé životní funkce
- 4) zvrací
- 5) je unavený, spavý
- 6) cítí bolest hlavy, žížeň

PODCHLAZENÍ

Navštivte náš facebook
www.facebook.com/cervenykruz

Neopatrná KUCHAŘKA

Popáleniny nám hrozí na mnoha místech, ale úplně nejčastější jsou v kuchyni. Tam jsou zdrojem úrazů jak rozpálené plotýnky a hrnce, tak především vroucí voda a horké pokrmy. A to je i náš případ.

Adélka chtěla překvapit rodiče tím, že sama ohřeje polévku. Jenže když sundávala hrnce s horkou polévkou ze sporáku...

...nešťastnou náhodou si polila předloktí. Tričko je špinavé, napadne Adélku, jenže v tu chvíli ji překvapí prudká bolest. „Au, to pálí!“ zakřičí.

Její sestra Míša je naštěstí poblíž a ví, jak pomoci. Nejdřív odstraní tričko polité horkou polévkou. Už to samo Adélce uleví. Popálenina zasahuje celou vnější stranu předloktí, je červená, s velkým puchýřem.

Míša okamžitě odvede Adélku ke dřezu a chladí jí spálené předloktí. Popáleninu nestačí jen tak opláchnout vodou, chlazení musí být dostatečně dlouhé.

Pak Míša přiloží na popáleninu sterilní gázu z lékárničky. Dá ji na části, na kterých je puchýř, aby zabránila infekci.

Nakonec gázu lehce připevní pomocí obinadla. Maminka bude zpátky během chvíle a pak se s Adélkou vydá k lékaři. Nezapomene přitom pochválit Míšu za rychlý a bezchybný zásah.

Navštivte náš facebook
www.facebook.com/cervenýkriz

Policejní pyrotechnici VARUJÍ!

Jejich práce se z velké části točí kolem výbušnin a je hodně nebezpečná, přestože jim občas vypomůže supermoderní robot. V současném světě, kde stále stoupá riziko teroristických útoků, jsou pyrotechnici české policie nepostradatelnou součástí naší bezpečnosti.

Na našem území působí policejní pyrotechnici už od roku 1939, kdy byla při pražském policejním ředitelství zřízena pyrotechnická skupina. Čtveřice pracovníků se tehdy podílela na kontrolách manipulace s výbušninami, zpracovávala odborná vyjádření z oblasti pyrotechniky a v neposlední řadě likvidovala následky náletů na území protektorátu. Dva ze čtyř prvních policejních pyrotechniků přitom zahynuli, jeden v souvislosti se zapojením do odbojové činnosti za využití výbušnin a druhý při likvidaci německé ženijní nástrahy. To jsou tradice, ke kterým se hrdě hlásí příslušníci Pyrotechnické služby Policie České republiky.

▲ Pyrotechnik při práci – v těžkém ochranném obleku s tyčí pro tzv. odstupnou manipulaci

Důležité posláání

Mezi hlavní úkoly policejní Pyrotechnické služby, která působí na celém území státu, jsou výjezdy k podezřelým předmětům a zneškodňování nástražných výbušných systémů, likvidace nálezů munice, výbušnin a výbušných předmětů, výkon znalecké a kriminalisticko-technické činnosti v pyrotechnické oblasti a provádění pyrotechnických prohlídek. K plnění těchto úkolů jsou příslušníci Pyrotechnické služby vybaveni nejmodernějšími technickými prostředky a ochrannými pomůckami.

Zlomyslná volání

Police České republiky přijímá velké množství výhružných či zlomyslných volání informujících o uložení „bomb“. Volající si většinou neuvědomují, co svým telefonátem způsobí – ať je motivován chutí žáků a studentů vyhnout se písemné práci, snahou o finanční poškození obchodního řetězce, nebo zájmem na vyvolání neklidu mezi obyvatelstvem.

Police po zkušenostech s teroristickými činy v zahraničí, ale i s útoky zaměřenými proti jednotlivým osobám či objektům na našem území, případně s jejich neúspěšnými pokusy, nemůže brát podobné volání na lehkou váhu. Desítky policistů jsou zapojovány do bezpečnostních opatření spočívajících v uzavěře prostoru, odklání dopravy, evakuují lidi z ohroženého místa a celý prostor musejí prohlednout a prověřit všechny podezřelé předměty s cílem nalézt či vyloučit nástražný výbušný systém.

Je samozřejmé, že v případě dopadení pachatele zlomyslného volání jdou všechny náklady včetně ekonomických ztrát k jeho tíži. Jde-li o nezletilce, je náhrada škody uplatňována na zákonných zástupcích – prostě to musí zaplatit rodiče. Ani nemluvě o tom, že policisté, kteří prověřují zlomyslný telefonát, se nemohou věnovat plnění jiných úkolů, například řízení dopravy, objasňování trestné činnosti nebo preventivním aktivitám. ►

Chcete vědět víc?

Podívejte se na internetové stránky policejních pyrotechniků: www.policie.cz/pyro

▼ Nalezenou starou municí, která je poškozená zubem času, ale stále funkční, pyrotechnici odborně zneškodňují přímo na místě

Co dělat, když...

Při nálezů munice, výbušnin a výbušných předmětů (nebo při pouhém podezření na jejich výskyt) s uvedenými předměty nijak nemanipulujeme. Je nutné zabránit přístupu dalších osob k nim, okamžitě vyklidit okolí místa nálezů a zavolat Policii České republiky prostřednictvím linky tísňového volání, číslo 158.

◀ Aby nedošlo k ohrožení lidských životů, pyrotechnici v nebezpečných situacích vysílají speciálního dálkově ovládaného robota

Podezřelé předměty

Úplně stejným způsobem bývají prověřovány podezřelé předměty nalezené na veřejně přístupných místech a v dopravních prostředcích. Nález podezřelého předmětu obvykle oznámí občané nebo policisté. V řadě případů jde o různá zavazadla nebo jiné předměty, které mohou obsahovat výbušninu. Někdy se policejní pyrotechnici setkávají i s nástražnými výbušními systémy nebo jejich atrapami. K prověřování podezřelých předmětů a zneškodňování nástražných výbušních systémů používají odstupné manipula-

tory – roboty, rentgenová zařízení, těžké ochranné pyrotechnické obleky, tyče pro odstupnou manipulaci a mobilní kontejnery na bezpečný převoz výbušnin. Většinou jde jen o zapomenuté zavazadlo, ale čas od času se z podezřelého předmětu vyklube třeba předmět související s oblíbenou hrou geocaching.

V době zvýšeného rizika teroristického útoku není možné brát výskyt podezřelých předmětů na lehkou váhu a je potřeba je oznámit nejbližšímu příslušníkovi nebo útvaru Policie České republiky.

Aby zábava neskončila tragédií

Nejrůznější rachejtle, petardy a ohňostroje jsou běžně označovány jako „zábavní pyrotechnika“. Již ze samotného názvu vyplývá, že jsou určeny pro zábavu. Prodej jednotlivých kategorií těchto pyrotechnických výrobků je podle nebezpečnosti omezen věkovou hranicí. Kupujte pouze zboží, které prošlo řádným testováním bezpečnosti, splňuje stanovené technické požadavky a je vybaveno návodem k použití v češtině! Nákup provádějte pouze ve specializovaných obchodech.

Některé výrobky zábavní pyrotechniky je před odpálením nutné řádně zajistit proti překlopení, aby odpalované části směřovaly vzhůru do volného prostoru. Pozor na vlhkost! Zábavní pyrotechnika je vyráběna z papíru, který vlivem vlhkosti ztrácí svoji pevnost a při odpalu může dojít k roztržení a výmetu hořících částí do nepředvídatelných směrů.

Odpalujte pyrotechniku pouze na otevřeném prostranství, v bezpečné vzdálenosti od lidí i zvířat. Pamatujte, že pyrotechnické složky, obsažené v pyrotechnických výrobcích, mohou mít při hoření teplotu až několik tisíc stupňů Celsia! Při selhání odpalu vždy vyčkejte minimálně 10 minut (nebo podle návodu i déle), než začnete s pyrotechnickým výrobkem znovu manipulovat. Nedodržení této zásady je totiž nejčastější příčinou úrazů způsobených zábavní pyrotechnikou. Neodpálenou zábavní pyrotechniku vždy likvidujte v souladu s návodem k použití.

◀ I 70 let od poslední války se stále nacházejí nevybuchlé granáty a další munice

▼ Nikdy se nepokoušejte likvidovat podezřelé předměty, nechte to na odbornících

Amatérští pyrotechnici

Najdou se i jedinci, kteří neváhají experimentovat s výrobou vlastní výbušné směsi. Vždyť na internetu existuje řada „zaručených“ návodů, jak podomácku vyrobit výbušninu. Tyto pokusy vycházejí na světlo světa zpravidla v případě, že se pyrotechnik amatér dopustí nějaké chyby. V lepších případech je nezdar spojen se vznikem hmotné škody, tedy s menší explozí nebo požárem. Jsou však i případy, kdy dojde k poranění, nebo dokonce utržení končetin, k popáleninám či poškození zraku a dalším úrazům, které si vyžádají dlouhodobou léčbu a v řadě případů jsou spojeny s trvalými následky. A výjimkou bohužel nejsou ani experimenty končící smrtí.

Ač stará a rezavá – stále životu nebezpečná

Dodnes je u nás řada míst kontaminovaných vojenskou municí po armádách, které na našem území bojovaly nebo cvičily. Tyto prostory jsou předmětem stálého zájmu hledačů militarií. V naprosté většině případů je munice plně funkční

s tím, že koroze narušila pojistné mechanismy. Tím se munice stává nestabilní, takže není schopna převozu a musí být pyrotechnikem zničena na místě. Občas se při výjezdu k nahlášenému nálezu munice zjistí, že jde jen o předmět připomínající municí – ale o tom, zda jde o bezpečný předmět, nebo nebezpečnou municí, je schopen rozhodnout pouze zkušený pyrotechnik.

Jak postupovat, když dojde k nejhoršímu

I přes veškerou opatrnost může při manipulaci s výbušninou dojít k explozi. V takovém případě je samozřejmě potřeba poskytnout první pomoc. Na prvním

místě je vždy bezpečnost záchránce, to znamená, že s ošetřením zraněného začínáme, až když je celý prostor bezpečný a nehrozí další výbuch. Nejprve zjišťujeme, jestli je osoba při vědomí a zda dýchá. Souběžně s tím mapujeme druh a rozsah utrpěných zranění. U krvácejících zranění je potřeba krvácení co nejdříve zastavit. V případě amputace části lidského těla musíme posbírat amputované části těla a uchovat je v chladném prostředí. Při popáleninách postižené místo chladíme a poté zakryjeme nepřilnavým materiálem. Následně je nezbytné vyžádat odborné lékařské ošetření utrpěných zranění. ■

◀ Třeba i takhle může vypadat nastražená výbušнина

► Poranění při neodborné manipulaci s výbušninou mohou být velmi vážná

Když to BOUCHNE

„Hod' ten sprej do ohně!“ navrhl jeden.
„A nemůže to bouchnout?“ zeptal se druhý.
„Uvidíme,“ odpověděl třetí... a hodil.

Třeba tak se mohl odvíjet rozhovor v partě nudících se kamarádů. Pak by samozřejmě nastala exploze, protože sprej hozený do ohně vybuchnout může. A může způsobit úrazy. Jaké, to vidíte na fotkách. Zde

jde o namaskovaná zranění, s jakými se mladí zdravotníci mohou setkat například na soutěžích v první pomoci. I když tyhle fotky jsou „jenom jako“, možná vás přimějí zapomenout na podobné experimenty.

Amputaci dvou prstů, které jsou odtržené, ještě navíc komplikuje popálenina ruky.

Kovová štěpina zasáhla dívku do lýtka. Je zapíchnutá hodně hluboko, protože zůstala vězet v ráně.

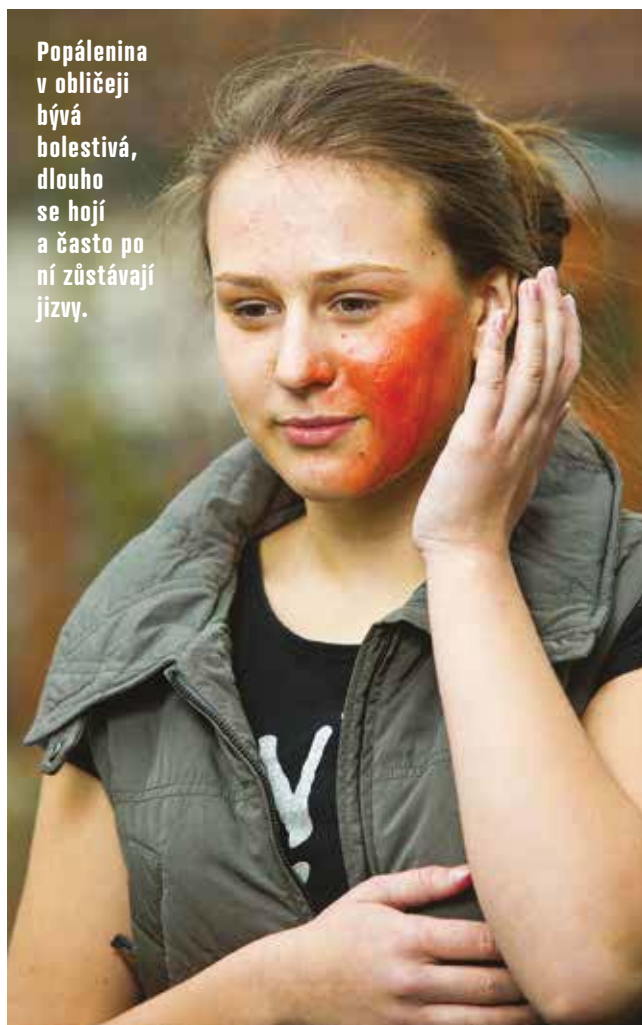
 Navštivte náš facebook
www.facebook.com/cervenkykriz

Rozsáhlá popálenina na zádech. Tričko, které měla dívka na sobě, způsobilo přiškvar.

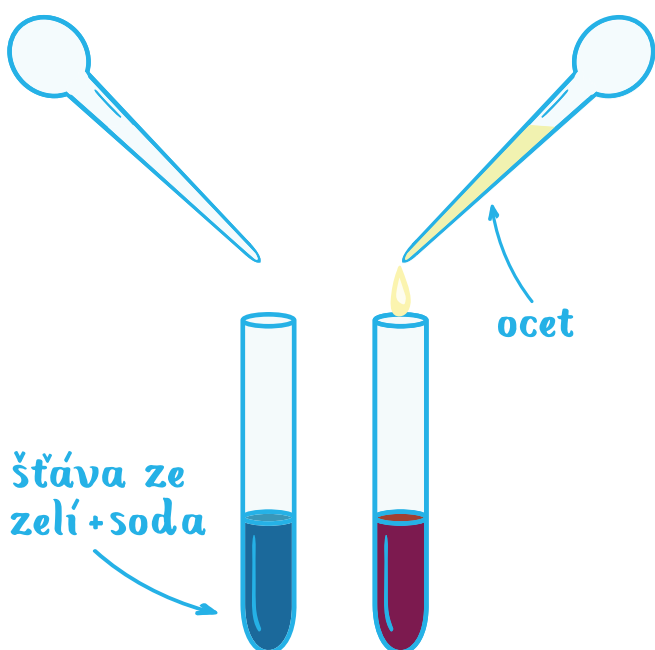
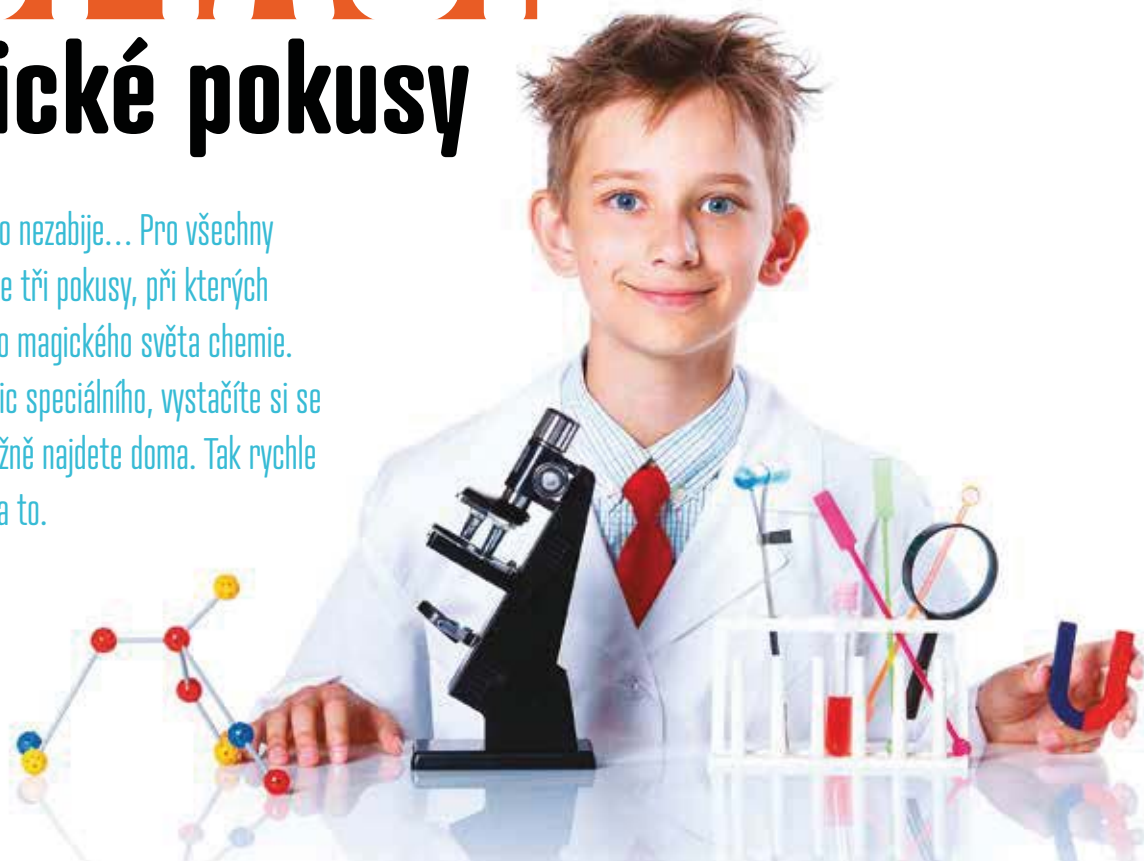
Tržná rána v dlani ruky.

Popálenina v obličeji bývá bolestivá, dlouho se hojí a často po ní zůstávají jizvy.

DOMÁCÍ chemické pokusy

Trocha chemie nikoho nezabije... Pro všechny zvědavé děti přinášíme tři pokusy, při kterých můžete nahlédnout do magického světa chemie. Není k nim potřeba nic speciálního, vystačíte si se surovinami, které běžně najdete doma. Tak rychle uklid'te stůl, jde se na to.

ZELNÝ INDIKÁTOR

Připravte si:

červené zelí
vodu
ocet
jedlou sodu

Postup: Dva větší listy červeného zelí nakrájíme nadrobno, vložíme do hrnce, zalijeme trochou vody a přivedeme k varu. Krátce povaříme a pak vodu ze zelí slijeme do sklenice. Ve sklenici máme tedy přibližně deci (100 ml) vody ze zelí, která má fialové zbarvení. Přidáme do ní lžičku jedlé sody a zamícháme. Roztok se zbarví do modrého odstínu. Po kapkách přikapáváme ocet a po každé kapce zamícháme. Roztok zůstává modrý, až po přikápnutí poslední kapky octa se zbarví do fialova a poté až do červená.

Co se děje: Takto probíhá chemická analytická metoda nazývaná titrace. Používá se k určení koncentrace roztoku. S její pomocí tedy zjistíme, kolik chemické látky je v roztoku rozpuštěno. Barvivo z červeného zelí v tomto případě funguje jako indikátor, mění svoji barvu v závislosti na kyselosti prostředí. V kyselém prostředí je červené, v zásaditém je modré. Pomocí zásady (sody) tedy zbarvíme zelné barvivo do modra a přidáváním kyseliny (octa) sodu neutralizujeme. Ve chvíli, kdy je veškerá soda neutralizována, získá indikátor fialovou barvu. Při dalším přidávání octa převládne kyselé prostředí, a tím pádem se zelí barví do červená.

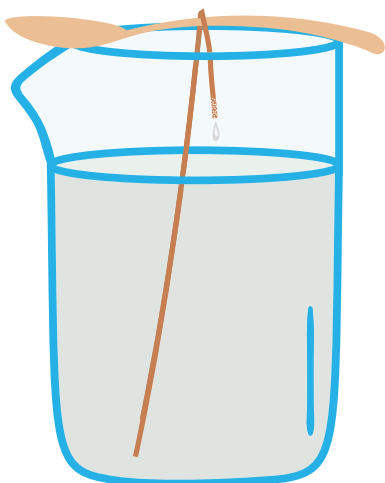
KRÁPNÍK BEZ JESKYNĚ

Připravte si:

vlněnou nit
vodu
jedlou sodu

Postup: Do sklenice nalijeme teplou vodu a přidáváme jedlou sodu tak dlouho, dokud se bude rozpouštět – na 1 deci vody případnou přibližně 3 lžičky sody. Skleničku s vodou umístíme na teplé místo a na její okraj položíme lžičku, přes kterou ohneme vlněnou nit tak, aby její polovina byla ponořena v roztoku. Roztok vzlíná po niti a odkapává zpátky do skleničky. Během několika dnů můžeme pozorovat na niti vznikající krystaly uhličitanu sodného.

Co se děje: Hydrogenuhlíčan sodný se ve vodě rozkládá za uvolnění oxidu uhličitého (ten vnímáme jako bublinky v roztoku hydrogenuhlíchanu s vodou, způsobuje bubláni šumivých nápojů nebo bonbónů). Zbýlý uhličitan sodný pomalu krystalizuje na niti podobným způsobem, jako vznikají krápníky v jeskyních.

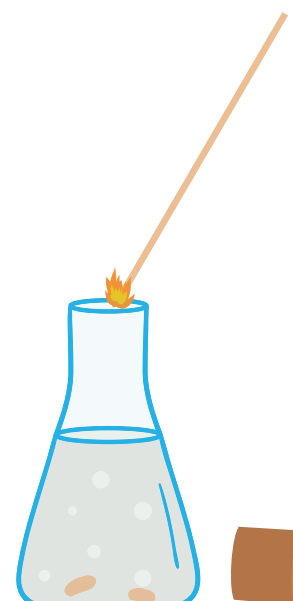
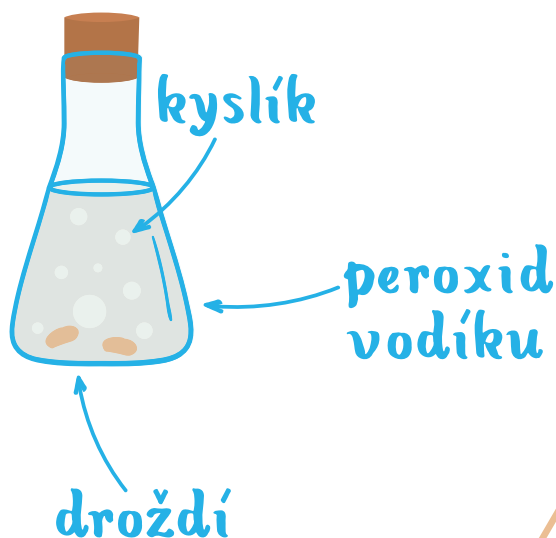
VYROBTE SI KYSLÍK

Připravte si:

peroxid vodíku
droždí
špejli
sirky
menší lahvičku s víčkem

Postup: Do úzké sklenice nalijeme 2 lžičce peroxidu vodíku. Přidáme k němu několik drobků droždí a sklenici zavřeme víčkem. Pozorujeme, jak se vytváří bublinky kyslíku. Připravíme si špejli, zapálíme ji a ihned zhasneme. Rychle odklopíme víčko sklenice a rozžhavený konec špejle umístíme nad peroxid. Pozorujeme, jak špejle vzplane. Pokud děláme vždy v bezpečném prostředí a pod dohledem dospělého!

Co se děje: Při reakci peroxidu vodíku s droždím se uvolňuje kyslík. Kyslík je plyn, který podporuje hoření. Díky tomu se doutnající špejle v prostředí s vysokým obsahem kyslíku znovu rozhoří.

mladí

a inspirativní

V posledních letech se český design prosazuje stále víc, hlavně díky mladým tvářím. Jejich originální produkty o sobě dávají vědět v České republice i v zahraničí. Kdo by také nechtěl mít doma nebo třeba na krku nápaditý originál.

BLUEBERRIES

Český design zastupují známé a osvědčené tváře, čerství absolventi uměleckých škol, ale i mezi obyčejnými „umělecky nevystudovanými“ lidmi se najde spousta nadšených tvůrců. Dá se říct, že co Čech, to kreativní duše. Podívejte se, co zajímavého mladí výtvarníci a návrháři vymysleli.

SOAP.

ROZBÍJÍM SE**Čokoládová dobrota**

Sladký projekt šikovných mladých žen, které vytvářejí designové kolekce čokolád s netradičními příchutěmi, úhledně zabalené v hedvábném voskovém papíře, a navíc s poetickými vzkazy na papírových přebalech nebo kapsičkách. Ochutnat můžete například Vzpomínku s pylovými krystaly v medu, Hvězdný prach s limetkou a praskajícím práškem nebo Šťěstí s karamelovými krystalky, citrónem a čajem matcha.

www.rozbijimse.com

BOTAS 66

SOAP.**Mýdla podobná kamenům**

Designérka Helena Heinz je pravou mýdlovou královnou. Pod značkou Soap ručně vyrábí voňavá mýdla mnoha nezaměnitelných vůní, barevných variací, a dokonce několika velikostí (aby se mýdlo vešlo do různých lidských dlaní). Jejich tvar vychází z odlitků přírodních kamenů. Logo Soap., vyražené na mýdlech i originálních obalech, bylo vytvořeno haptickým znakem – překladem slova mýdlo do Braillova písma. Čte se tedy hmatem, vjemem, dotykem.

www.helenaheinz.com

ANI-MUK**Tvořivé krabičky**

Kateřina Piliarik a Emma Vrbová připravují každý měsíc novou sadu tematicky zaměřených dětských krabiček. Uvnitř najdete kreativní úkoly, veškerý potřebný materiál a podrobné návody doplněné ilustracemi. Holky a kluci si tak mohou vyrobit třeba originální obal na knížku ozdobený barevnými pompony a filcovými písmenky, funkční nástěnné hodiny, stínové divadlo se spoustou loutek a kulis, sluneční soustavu s mapou hvězdné oblohy, kompasem a originálním ufonem...

www.ani-muk.cz

TRILOBIT**Aktivní vozík pro handicapované**

Navrhování invalidních vozítek patří v designu k opravdovým výzvám. U nás přišel s konkrétním nápadem multifunkčního dopravního Trilobita pro tělesně postižené designér Jan Škola. Tento vozík mohou handicapovaní využívat nejen k přesunům ve městě, ale i k aktivnímu sportování. Pomocí speciálních nástavců ho totiž během chvíle promění například na jízdní kolo, in-line brusle, lyže nebo saně na sledge hokej.

www.trilobitmotion.com

ANI-MUK

ROZBÍJÍM SE

LUXIOM

LUXIOM

Hravá vesmírná svítidla

Designérovi Tomáši Hovorkovi, stejně jako Pythagorovi, učarovala geometrie. A tak s jedním trojúhelníkem vyvíjel několik let základní tvary pro svůj systém variabilního osvětlení. Výsledkem je značka Luxiom. Plastové lustry inspirované vesmírnými tělesy svou hravostí připomínají stavebnici a každý si je může poskládat podle vlastní fantazie. Kombinace barev, tvarů a rozměrů jsou neomezené.
www.luxiom.com

BLUEBERRIES

Vytištěné šperky

Oproti běžné šperkařské tvorbě designéři Markéta Richterová a Zbyněk Krulich své originální náramky, náušnice, prsteny a náhrdelníky vyrábějí revoluční technologií 3D tisku. Vznikají nanášením nylonového prášku speciální tiskárnou, která vrstvu po vrstvě vytváří zajímavé struktury. K výrobě používají i průhledný akrylát, zlato, nerez ocel nebo stříbro.
www.blueberries.cz

BOTAS 66

BOTAS 66

Oživé ikonické tenisky

Studenti Umprum Jan Kloss a Jakub Korouš přišli v roce 2008 se zajímavým projektem Botas 66. Šlo o redesign ikonických tenisek, které v roce 1966 uvedla česká značka Botas pod řadou Classic. V roce 2009 tak vznikla první kolekce 16 vzorů a následovaly další (kotníkové MID, běžecké RUN nebo nejnovější URBAN). Nová podoba botasek získala řadu prestižních ocenění.
www.botas66.cz

LUXIOM

DEMOCULUS

Nápojový set pro nevidomé

Výtvarnice Alena Hájková chtěla ulehčit nevidomým a slabozrakým jejich orientaci při stolování, a tak pro ně vytvořila ručně broušený nápojový set Democulus. Sklenice jsou uzpůsobeny svými proporcemi požadavku stability a snadného mytí, obsahují také drobné haptické prvky – na každé sklenici je originální značka, aby si ji nikdo nespletl s tou sousedovou, nechybí ani vyznačení míry.
www.alenahajkova.com

KAM VYRAZIT ZA DESIGNEM?

Události: Designblok, Design week

Trhy: Designsupermarket, Prague fashion market, Dizajn market

Soutěže: Studentský design, Czech Grand Design

Galerie: The Chemistry Gallery, DOX by Qubus, Debut Gallery

E-shopy: Popout, MOLO 7, DesignBuy

Internetová tržiště: Fler, Simira, Potvor

DEMOCULUS

TRILOBIT

VELKÁ DESIGNOVÁ SOUTĚŽ UKAŽTE SVŮJ TALENT!

Máte šikovné ruce? Tak neváhejte a pochlubte se svými výtvary. Pošlete nám fotku nebo nákres svých vlastnoručně vyrobených designových kousků. Do soutěže se mohou zapojit holky i kluci! Zajímají nás šperky a nejrůznější ozdoby, oblečení a módní doplňky, ale i všelijaké kutilské vychytávky.

Co je ve hře?

Pro autory 3 nejzajímavějších děl máme připraveny vždy dva vouchery do kina na film podle vlastního výběru!

6x voucher do kina

JAK NA TO?

Fotky a obrázky svých designových výtvarů nám pošlete **do 30. června**

poštou:

Český červený kříž,
Rozdělovská 2467/63,
169 00 Praha 6

e-mailem:

blahova.romana@cervenkykriz.eu.

Nezapomeňte připsat heslo **„DESIGN“** a své jméno, věk a kontakt.

Navštivte náš facebook
www.facebook.com/cervenkykriz

SELFIE ROKU 2015

V loňském vydání Magazínu mladého zdravotníka jste soutěžili o nejkrásnější a nejzábnější úsměv. Stačilo vycenit zuby a vyfotit se. Ze všech došlých selfieček porota vybrala vítěze. Gratulujeme **Jindřišce Míčové**, která zrovna slavila sedmé narozeniny a dva dny před oslavou jí vypadl přední zub, pětiletému **Matyáši Maruškov**, který má tesáky ostré jako žralok, a také čtyřleté **Marii Horáčkové**, která má zoubky jako perličky. Výhercům posíláme zubní pasty a designové kartáčky Pedro Pérez!

Marie

Jindřiška

Matyáš

CESTOVÁNÍ, DOPRAVA, není žádná otrava

Přesun z místa na místo je neoddělitelná část života každého z nás. Někteří cestujeme jen na krátké vzdálenosti, po městě, do školy nebo třeba k babičce na Moravu. Jiní se pouštějí do větších cestovatelských dobrodružství a vyrážejí na jiné kontinenty, do odlehlých krajin. Jsou různé způsoby, jak se dostat tam, kam nás srdce táhne — vzduchem, po vodě, po souši, pod zemí, na zvířeti a ti nejstatečnější po svých. Pojďme se společně podívat na některé zajímavosti z dopravy a cestování. Možná ani netušíte, jaké možnosti máme.

Galerie v metru

Zdá se vám to podivné? Existuje řada nádherných stanic metra po celém světě, které vám až vezmou dech. Například v Rusku některé stanice připomínají carské paláce, v Paříži zase metro zdobí kupole z korálků a celé stockholmské metro je jedna velká galerie plná barev a tvarů. A co u nás? Světem obdivovaná je třeba stanice na trase A. Tak neváhejte, sedněte k internetu a najděte si ty krásy ukryté pod zemí.

Celé město na jedné lodi

Teď trochu z jiného soudku. Podíváme se na největší osobní loď na světě. Její jméno je Harmony of the Seas a svou velikostí předčí i vojenské letadlové lodi. Má skoro [REDACTED] metrů na délku a je téměř [REDACTED] metrů vysoká a široká. Pracuje tady kolem [REDACTED] lidí a pojme [REDACTED] cestujících. Kromě kajut, restaurací a barů, několika bazénů s tobogany, divadel a kin zde třeba najdete i park s opravdickými stromy a květinami nebo lezeckou stěnu, tančírnu či lázně pro děti a teenagery. Tak co? Chtěli byste tady strávit prázdniny?

Není most jako most

Na světě existují různé zajímavé mosty, dlouhé ocelové přes oceán nebo třeba vratké z lián v džungli, o mnohých jste už jistě slyšeli. Ale víte, že existuje třeba takový [REDACTED] most? Nachází se v Jižní Koreji a kromě toho, že po něm jezdí auta, stříká po stranách vodu a k tomu krásně barevně svítí. Dobré, že? A znáte nejvyšší automobilový most na světě, který je vyšší než známá Eiffelovka? Najdete ho také ve Francii a proslýchá se, že jízda po něm je jako létání. No a ten výhled!

Nevědění auta

Už jste někdy slyšeli o pidi autě? Jestli ne, tak vám ho představíme. Je pro jednu osobu, která se do něj vejde jen tak tak. Má tři kola, dvě vpředu, jedno vzadu, a jmenuje se Peel P50. A co se podívat na dlouhána mezi auty? Jedno z nejdelších aut je [REDACTED]. Ptáte se, jak se toto auto otáčí? Nijak, pro tento případ má dvě řídičské kabiny, vpředu i vzadu. No a na závěr si zkuste tipnout, jakou rychlostí jede nejrychlejší auto na světě? Jede skoro 450 km za hodinu!

Luxus v oblacích

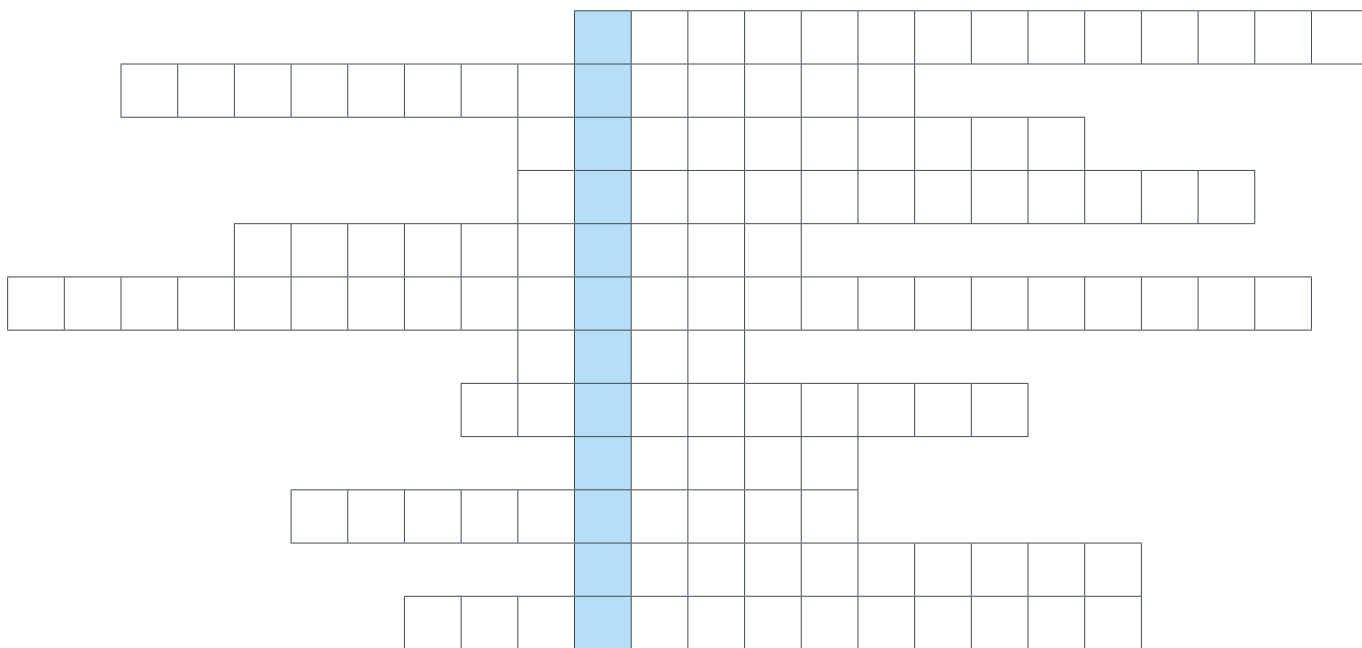
Letěli jste někdy letadlem? Pokud ano, víte, jak to chodí. Moc místa kolem sebe nemáte, ale dostanete něco na zub, a hlavně se můžete kochat nezapomenutelným výhledem. A jak to mají miliardáři? To je jiná. Existují letadla, kam se vejdou kromě postele, restaurace a lázní třeba i stáje. Pokud byste však nechtěli moc utrácet, můžete si vybrat let v „levnější“ variantě. Minipokojík s pohodlným sedadlem a televizí, dokonce budete moci sledovat celý let z [REDACTED]. A co další způsoby vzdušné dopravy? Zkusili jste už cestu balónem?

To byla jen malá ochutnávka z dopravních zajímavostí, které si můžete vyzkoušet. A není to samozřejmě vše. Víte například, kolik jede a jak vypadá nejrychlejší vlak na světě, jaké kuriózní dopravní značky existují nebo které nejděivnější zvíře můžete použít k dopravě? Jestli nevíte, tak neleňte a zapátrejte.

DOPRAVNÍ KŘÍŽOVKA

Pojmenujte správně všechny značky a dozvíte se název naší nejobdívovanější stanice metra. Pozor, vyplňujte bez mezer mezi slovy.

ČÍSLO NA KONCI ŘADY

Doplňte logické číselné řady a postupně získáte všechny číselné údaje o největší výletní lodi světa. Pokud by vám to nešlo, jistě pomohou starší kamarádi, vedoucí v kroužku nebo rodiče.

50 / 100 / 200 / 250 / 350 / ?

120 / 100 / 105 / 85 / 90 / ?

10 000 / 8100 / 6400 / 4900 / 3600 / ?

25 / 300 / 10 / 1 100 / 550 / ?

VYŠKRTÁVAČKA

Vyluštěte bezchybně básničkové dopravní hádanky. Slova, na která jste přišli, po písmenkách vyškrtejte z tabulky. Z písmenek, která zbudou, pak složíte název mostu.

Jen po kolejích jezdit dokáže,
svoje číslo vždycky ukáže.
Jezdí v Brně a taky v Praze,
napojené na elektřinu je jí bláze.
Co to je?

Bezstarostně v tunelu si jede,
stejně jako krtek tuhle práci svede.
Co to je?

Červený tam stojí jen,
asi je tak spokojen.
A ten druhý zelený,
kráčí a je veselý.
Co to je?

Dvě kola a žádné šlapky,
řídítka a sedátko.
Odrážet se sama musím,
dojedu tam za krátko.
Co to je?

Tam a zpět a zase tam,
jezdí stará dáma.
Na Petřín mě vyveze,
nejsem udýchaná.
Co to je?

T	M	O	J	N	Ě	
E	O	R	L	O	O	Á
R	Ž	E	T	M	N	K
A	F	O	K	V	V	M
A	B	R	N	S	L	Ý
T	A	O	V	A	K	

ZAMOTANÁ ŠIFRA

Možná se vám u této šifry trochu zamotá hlava. Věřím ale, že ji vyluštíte s přehledem a získáte chybějící část do článku.

T	I	K	O	L	E	CH
S	E	T	R	Ů	A	J
E	M	Ě	Ř	Í	C	E
Š	T	M	I	M	Í	D
I	E	A	L	U	P	O
T	C	N	Í	Z	Ř	U
E	I	Ř	T	S	E	C
C	A	V	D	A	N	Í

ROZSYPANÁ HÁDANKA

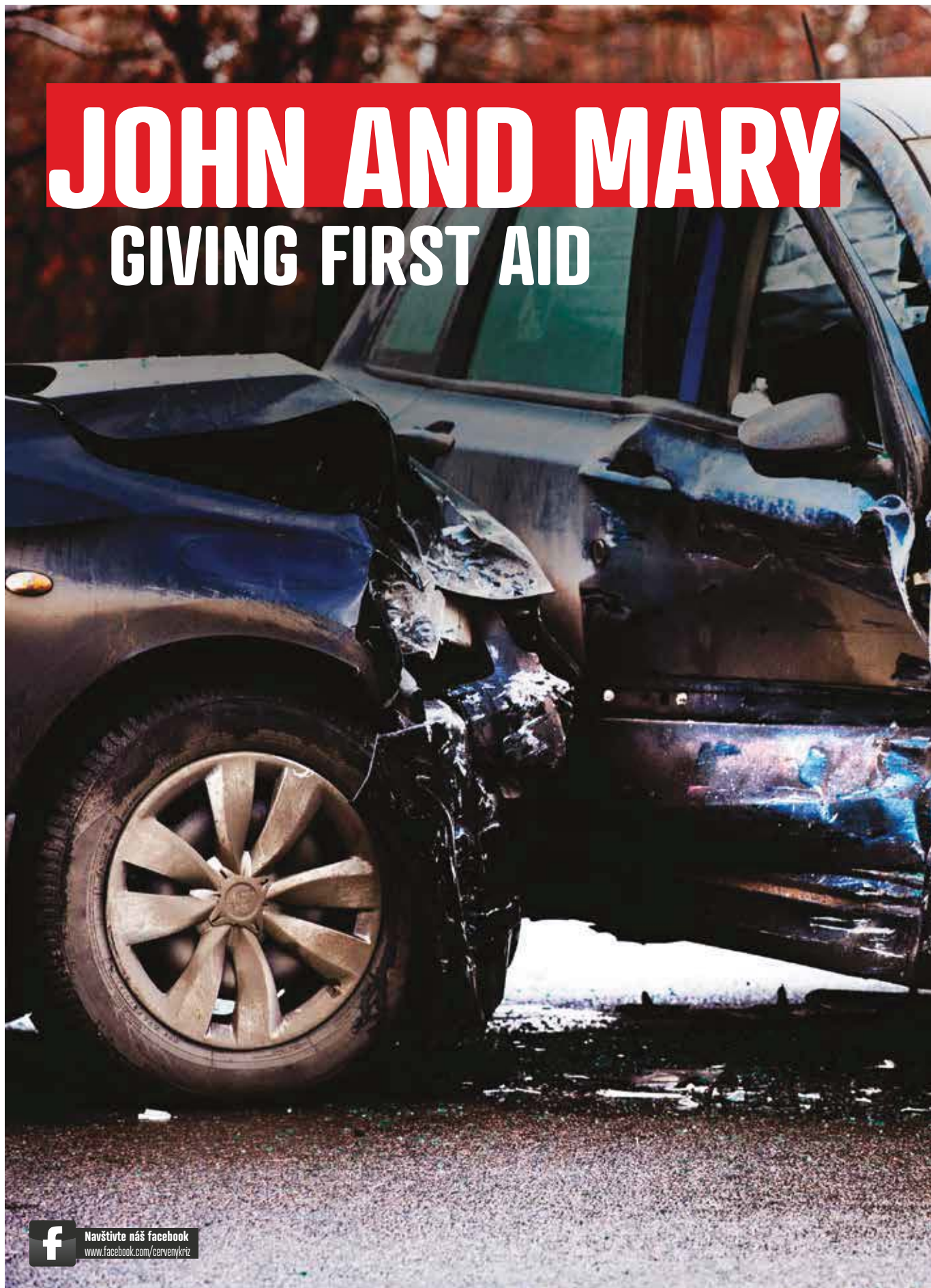
Dvě slova se rozpadla a slabiky se pomíchaly. Stačí je přeházet a hned zjistíte, z čeho budete moci sledovat celý let...

HLEDUPO LOTAPI

Správné řešení:
Dopravní křižovka = Staroměstská
Číslo na konci řady = 400, 70, 2500, 5500
Vyškrtačka = fontánový
Zamotaná šifra = limuzína měřící přes třicet metrů
a jedoucí na dvacet šest kolech
Rozsypaná hádanka = pohledu pilota

JOHN AND MARY

GIVING FIRST AID

Navštivte náš facebook
www.facebook.com/cervenkyriz

“I hope you haven’t overslept today!” shouted John to Mary’s window. It was an early morning and John was impatiently waiting for his best friend Mary and her younger brother David. Both friends and John’s dad were leaving for a trip in few minutes and John wanted to leave in time.

“On my way downstairs,” replied Mary and they left in five minutes. All four people got aboard of John dad’s car, John sat with Mary and her younger brother David in the back and John’s dad in the front of the car.

“Use your seatbelts,” said John’s dad. He was also showing kids landscape they were passing by and everybody was looking forward to visiting the castle in the capital city.

“Did you see this driver?” asked John’s dad. They almost didn’t. He was driving very fast and dangerously, with a phone in his right hand. “I hope we won’t meet him again during our trip.”

But they did. Few kilometers further they met him again. His black car crashed into a tree. John’s dad stopped a few dozen meters behind the crashed car.

“Why are you parking so far? Won’t we help the men in the car?” asked David.

“We will, but we must take care of ourselves first and I don’t want any other car to crash into our car,” replied John’s dad, switched off the engine and turned on the warning lights in his car. “Mary, come with me check the situation and John, stay with David in the car and don’t leave it!”

So Mary went with John’s dad. They put on warning vests, because they wanted to be seen, and came to the car. It was badly damaged, airbags were out and driver was sitting in his seat, still holding a phone in his hand.

“Are you all right, sir?” asked John’s dad and the man replied he was, but hit his head a bit. The man was able to get out of his car, so John’s dad turned off the engine in this car as well, turned on warning lights and turned off the radio which was playing music very loudly.

“Stay with him here, Mary, and call for help. You know where we are, right?” said dad and left with a warning triangle to put it about 50 meters behind the car. Mary borrowed man’s phone, because she left her phone in their car, and called 112.

The dispatcher asked her for an exact address, number of hurt people, her name and Mary told him everything.

“You are a very smart girl, but is there anyone adult? Your parents for example?”

“No, but the dad of my friend, he is coming back...” she replied. John’s dad just came and took the phone.

“Hello, I need more information,” said the dispatcher, “but don’t worry, I’ve already dispatched the police, ambulance and firefighters to your location. Is anything leaking from the car?”

“Yes, the gas tank is probably broken and the gasoline is leaking on the road.”

“Okay sir, so you are on the road 7, kilometer 52 and there is one person

hurt, but conscious and communicating, right?”

“Right,” replied John’s dad.

“I don’t need any other information, call back if anything happens,” said the dispatcher and finished the call.

Meanwhile, Mary came to their car and changed with John, because David was crying and wanted to be with Mary.

“I found the first aid kit,” said John’s dad, “you are better in providing first aid than I am, so here you are.” John took the kit and sat next to the man, where Mary was sitting before.

“Just the head, right?” asked John and the man nodded. “There’s just a small cut, no blood leaking from it, so I’ll just cover it and fix it.” John put on gloves he found in the first aid kit and did his best.

It was just ten minutes from the call and all units were at the place. Police secured the crashed car and asked John’s dad few questions, paramedics took the man to the ambulance and left with him in a few minutes and firefighters solved the problem with leaking gasoline and extracted the car from the ditch back on the road.

John, his dad, Mary and David were almost leaving when policeman came to them and said:

“The man in the car was Peter and he wanted me to thank you for your help.” The policeman smiled, all of them fastened their seatbelts and they continued in their journey.

“A new story to tell my mum,” said Mary, happy that everything was all right. ■

DICTIONARY – SLOVNÍČEK

impatiently – netrpělivě

seatbelts – bezpečnostní pásy

to crash – nabourat, havarovat

engine – motor

warning lights – výstražná světla

warning vests – bezpečnostní, výstražné vesty

warning triangle – výstražný trojúhelník

exact address – přesná adresa

to dispatch – vyslat (v tomto případě záchranáře)

to leak – vytékat

gas tank – palivová nádrž

gasoline – benzin

first aid kit – lékárnička

to extract – vyprostit

ditch – příkop

PRVNÍ POMOC V MOBILU

APLIKACE ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE

Víte, jak pomoci svým blízkým při zástavě srdce nebo při běžné nehodě? Máte chytrý telefon? Stáhněte si do něj zdarma naši novou aplikaci a budete mít návod na záchranu lidského života vždy po ruce!

+ může zachránit lidský život

+ jednoduchá

+ zdarma

+ interaktivní

Aplikace je v češtině a plně přizpůsobena českým podmínkám pro telefony s OS Android a Apple iOS. Aplikaci si můžete zdarma stáhnout zde:

